

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM BİLİM DALI

**YEREL DEMOKRASİ MEKANİZMALARI OLARAK
KENT KONSEYLERİ ve SİLİVRİ KENT KONSEYİ**

Yüksek Lisans Tezi

SEMA KURT

İstanbul 2012

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM BİLİM DALI

**YEREL DEMOKRASİ MEKANİZMALARINI OLARAK
KENT KONSEYLERİ ve SİLİVRİ KENT KONSEYİ**

Yüksek Lisans Tezi

SEMA KURT

Danışman: Prof.Dr. UĞUR TEKİN

İstanbul 2012

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Tez Onay Belgesi

Enstitümüz İşletme Anabilim Dalı, Mahalli İdareler Ve Yerinden Yönetim (Tezli) Yüksek Lisans programı öğrencilerinden Y1112.060030 numaralı Sema Kurt'un "YEREL DEMOKRASİ MEKANİZMALARI OLARAK KENT KONSEYLERİ VE SİLİVRİ KENT KONSEYİ" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 30.07.2012 tarih ve 2012/18 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından **oybirliği / oyçokluğu** ile Yüksek Lisans Tezi olarak **kabul** edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi : 08.08.2012

1) Tez Danışmanı

Prof. Dr. Uğur Tekin

2) Jüri Üyesi

İrd. Doç. Dr. Ramazan Kurtuluş

3) Jüri Üyesi

İrd. Doç. Dr. Ateş Uslu

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

GENEL BİLGİLER

İsim ve Soyadı : Sema Kurt
Anabilim Dalı : İşletme
Programı : Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim
Tez Danışmanı : Prof.Dr. Uğur Tekin
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Ağustos 2012
Anahtar Kelimeler : Kent konseyleri, yerel gündem 21

ÖZET

Kent konseyleri, yerel, demokratik katılım mekanizmalarından biridir. Kentin sosyal, kültürel ve kentsel yaşamına katkı sağlamak amacıyla oluşturulmuş yapılardır. Kent konseylerinin temeli, ülkemizde de uygulanmış olan Yerel Gündem 21 Programına dayanmaktadır. Yerel Gündem 21 Programı ile Türkiye’de kent konseylerinin oluşumu ve gelişmesi sağlanmış, daha sonrada yasal çerçevesi oluşturulan bir yönetmelik ile Türkiye’de yaygınlaştırılması sağlanmıştır. Bu çalışma ile kent konseylerinin geçmişten bugüne kadar geldiği nokta ve ulusal ölçekte yapılan çalışmalar anlatılmıştır. Ayrıca kent konseylerinin gelişimi ve desteklenmesi için oluşturulan birlik ve platform faaliyetleri hakkında bilgiler verilmiştir. Bir kent konseyi deneyimi olarak, Silivri Kent Konseyinin çalışmaları anlatılarak, örneklerle değerlendirilmiştir. Kent konseylerinin işlerliği konusunda yaşanan sıkıntıların yanında daha etkin yapılara dönüştürülmesi için gösterilen çabalar önem taşımaktadır. Bu çabaların sonucunda kent konseyleri, geliştirilerek önemli zamanla artan ve yerel demokrasinin gelişimine daha fazla katkı sağlayan yapılar haline dönüşecektir.

GENERAL INFORMATION

Name and Surname : Sema KURT
Field : Business Administration
Programme : Local Administrations and Direct Management
Supervisor : Professor Uğur TEKİN
Degree Awarded and Date : Master - August 2012
Keywords : City Councils, Local Agenda 21

ABSTRACT

City council, is one of the local democratic participation formations. These frameworks are created to contribute to the city's social, cultural and urban live. The basis of City councils is founded during the implementation Local Agenda 21 in our country. The formation and development of City councils is done by Local Agenda 21 Programme, afterwards with a legal frame regulation it is spread along Turkey. This study presents the evolution of City councils from the past to present in national scale. Additionally provides information regarding the alliance activities to support growth of City councils. Silivri City council's experiences and Works are described and supported with sample studies. Besides the difficulties faced during operations of City councils, the struggle shown to transform these frameworks to more efficient structures is in critical importance. The consequence of this effort, in the course of time importance will increase and will contribute for the development of local democracy.

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1: Türkiye Yerel Gündem 21 Programı Aşamaları.....	19
---	----

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 1 : Sürdürülebilir Kalkınma Süreci.....	8
Şekil 2 :Bursa Büyükşehir Belediyesi Gündem 21 Merkez Ofisi.....	23
Şekil 3 : Mahalle Evi Toplantısı.....	23
Şekil 4 :Silivri Kent Konseyi Organizasyon Şeması.....	44
Şekil 5 : Silivri Kent Konseyi Genel Kurul Üyeleri.....	45
Şekil 6 :Silivri Gençlik Meclisi Genel Kurulu Üyeleri.....	45
Şekil 7 :Silivri Kadın Meclisi Genel Kurul Üyeleri.....	46
Şekil 8 :Silivri Kent Konseyi Yürütme Kurulu Toplantısı.....	47
Şekil 9 :Silivri Kent Konseyi Çalışma Grupları Bilgilendirme Toplantısı.....	51
Şekil 10 : Boğluca Deresi Etkinliği.....	51
Şekil 11 : Çalışma Grubu Toplantısı.....	51
Şekil 12 :Mimarsinan Mahalle Evi, Gebe Loğusa Eğitimi.....	52
Şekil 13 :Silivri Tarihi Çeşmeleri 1.....	53
Şekil 14 : Silivri Tarihi Çeşmeleri 2.....	53
Şekil 15 :Silivri Simgeleri.....	54
Şekil 16 : Botanik Parkı Açılışı.....	54
Şekil 17 :Ödüllü Resim Yarışması.....	55
Şekil 18 :Bursa Kent Konseyi Sempozyumu.....	56
Şekil 19 :Silivri Kent Konseyi Kadın Meclisi Genel Kurul Toplantısı.....	57
Şekil 20 :Silivri Kent Konseyi Bez Torba Örneği.....	58
Şekil 21 :İlk Yardım Eğitimleri.....	58
Şekil 22 :İlk Yardım Eğitimleri Afişi.....	58
Şekil 23 :Kadın Meclisi El Emeği Pazarı.....	59
Şekil 24 :Nikahsız Çift Kalmasın Projesi.....	60
Şekil 25 :Gençlik Meclisi Fidan Dikimi.....	61
Şekil 26 :Kapak Toplam Kampanyası.....	61
Şekil 27 :Eskileriniz Umut Olsun Projesi Afişi.....	62
Şekil 28 :Gençlik Meclisi Proje Toplantısı.....	63
Şekil 29 :Silivri Grafiti Çalışması.....	64

KISALTMALAR

BM	Birleşmiş Milletler
YG21	Yerel Gündem 21
UCLG-MEWA	Birleşmiş Milletler ve Yerel Yönetimler, Ortadoğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı
IULA-EMME	Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği Orta Doğu ve Doğu Akdeniz Bölge Teşkilatı
ICLEI	Uluslararası Yerel Çevre Girişimleri Konseyi
UNCED	Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
BKH	Binyıl Kalkınma Hedefleri
LAR-1	Yerel Yönetim Reformuna Destek Projesi-1. Aşama
LAR-2	Yerel Yönetim Reformunun Devamına Destek Projesi-2.Aşama
WSSD	Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi
UGP	Ulusa Gençlik Parlamentosu

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
TABLO LİSTESİ	iii
ŞEKİL LİSTESİ	iv
KISALTMALAR	v
1.GİRİŞ	1
2.TÜRKİYE’DE YEREL GÜNDEM 21 PROGRAMI TARİHSEL GELİŞİMİ	
2.1.Katılımcı Demokrasi kavramı ve Sürdürülebilir Kalkınma	5
2.2.Gündem 21	9
2.2.1.Gündem 21’in Bölüm Başlıkları	10
2.2.2.Rio Sonrası Yapılanlar	12
2.3.Yerel Gündem 21	14
2.4.Türkiye’de Yerel Gündem 21 Programı.....	17
2.4.1. Türkiye’de Yerel Gündem 21 Programının Aşamaları.....	18
2.4.2. Türkiye’de Yerel Gündem 21 Programı Kapsamında Yapılanlar	20
2.4.3. Türkiye’de Yerel Gündem 21 Programı’nın Başarısı.....	22
3.TÜRKİYE’DE KENT KONSEYLERİNİN OLUŞUMU VE YAYGINLAŞTIRILMASI	
3.1. Kent Konseylerinin Yasal Çerçevesi.....	25
3.1.1. 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda Kent Konseyleri.....	25
3.1.2. Kent Konseyi Yönetmeliği	26
3.2. Türkiye’de Oluşturulan Kent Konseyleri Birlikleri	30
3.2.1.Ulusal Ölçekte Oluşturulan Kent Konseyleri Yapılanmaları.....	31
3.2.2.Bölgesel Ölçekte Oluşturulan Kent Konseyleri Yapılanmaları	35
3.3. Kent Konseylerinin Yapısı ve Mevcut Durum.....	36
4.TÜRKİYE KENT KONSEYLERİNE ÖRNEK, SİLİVRİ KENT KONSEYİ	
4.1. Silivri Kent Konseyinin Oluşumu	41
4.2. Silivri Kent Konseyinin Organizasyon Yapısı	43
4.3.Çalışma Grupları	46
4.4.Meclisler.....	47
4.4.1.Kadın Meclisi.....	48
4.4.2.Gençlik Meclisi	49
4.5.Yapılan Çalışmalar	50
5.SONUÇ	65
EKLER	70
KAYNAKÇA	90

1- GİRİŞ

Önemi zamanla artan kent konseyleri, kentin, sosyal, ekonomik, kültürel ve kentsel gelişimine önemli katkılar sağlayan platformlardır. Bu yapı çatısı altında ortak akıl, ortak değerler ve kentlilik bilincinin gelişimine katkı sağlayarak, sürdürülebilir bir gelecek beklentisini gerçekleştirmek doğrultusunda çalışmalar yapılmaktadır.

Kent konseyleri, yerel, demokratik katılım mekanizmalarından biri olarak, kent yönetimine katılma, kentli olma ve kentine sahip çıkma, kentin sosyal, kültürel ve kentsel yaşamına katkı sağlayan bir yapı olma hedefiyle karşımıza çıkmaktadır.

Kent konseylerinin ortaya çıkma sürecinde şüphesiz “Türkiye Yerel Gündem 21 Programı”nın önemli katkıları bulunmaktadır. Bu süreci şu şekilde özetleyebiliriz. 1992 Rio’da düzenlenen BM Yeryüzü Zirvesi’nde “sürdürülebilir kalkınma”, tüm insanlığın 21. Yüzyıldaki ortak hedefi olarak benimsenmiş ve bu hedefe ulaşılmasına yönelik ilkeleri ve eylem alanlarını ortaya koyan “Gündem 21” başlıklı belge, tüm BM üyesi ülkelerce kabul edilmiştir. Gündem 21’in 28. Bölümünde, tüm yerel yönetimlerin, sürdürülebilir kalkınmaya yönelik katılımcı eylem planlaması niteliğindeki “Yerel Gündem 21” girişimlerini başlatmaları ve desteklemeleri karara bağlanmıştır.

Türkiye’de Yerel Gündem 21(YG21) uygulamaları, 1997 yılı sonunda, UNDP-Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı’nın desteğiyle, UCLG-MEWA-Birleşmiş Milletler ve Yerel Yönetimler, Ortadoğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı’nın (önceki adıyla IULA-EMME) koordinatörlüğünde yürütülen bir “proje” çerçevesinden çıkarılarak, “Türkiye YG21 Programı”na dönüştürülmüştür.

UNDP ile Hükümetimiz arasında imzalanan Ülke İşbirliği Anlaşması’nda “iyi yerel yönetişimin ve yerel demokrasinin geliştirilmesindeki temel araç” olarak tanımlanan YG-21 Programı, uluslararası bir başarı yakalamış bulunmaktadır. UNDP tarafından, katılımcı, demokratik “yerel yönetişim” uygulamalarının dünyadaki en iyi örneklerinden biri olarak kabul edilen Türkiye YG-21 Programı’nın bu başarısının ardında, kamu kuruluşları, yerel yönetimler ve sivil toplum üçgeninde yerel karar alma süreçlerini geliştirerek ve zenginleştirerek, Türkiye’de yeni bir “yerel yönetişim” modelinin gelişmesini sağlaması yatmaktadır. Bu modelin merkezinde yer alan kent

konseyleri, “kentine sahip çıkma”, “aktif katılım” ve “çözümde ortaklık” ilkeleri bütünlüğünde, kentleri sürdürülebilir geleceğe taşıyan bir “ortaklık” yapısı olarak şekillenmiştir. (Emrealp, 2010, s.9)

Yerel Gündem 21 Programı ile Türkiye’de kent konseylerinin oluşumu ve gelişmesi sağlanmış, daha sonrada yasal çerçevesi oluşturulan bir yönetmelik ile Türkiye’de yaygınlaştırılması sağlanmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 76. Maddesi kent konseylerini ele alarak, kent konseylerinin amacı ve kısaca çerçevesinden bahsetmektedir. Ayrıca çalışma usul ve esaslarının İçişleri Bakanlığı’na hazırlanacak yönetmelikle belirleneceği hususunu içermektedir. Kent Konseyleri Yönetmeliği 8 Ekim 2006 tarihinde ve 26313 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tarihten sonra ülke genelinde kent konseyleri oluşturulmaya başlanmıştır. Ancak kent konseyleri oluşum ve işleyişinde karşılaşılan sıkıntılar nedeniyle yönetmeliği yeniden gözden geçirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. 2009 yılının başında yönetmelikte birtakım değişiklikler yapılarak, “Kent Konseyi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik “ 6 Haziran 2009 tarihinde 27250 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdarelere Genel Müdürlüğü’nün 2011 Yılı ADNKS-Nüfus Sayımına Göre Türlerine ve Nüfuslarına Göre Belediyelerin Dağılımı 16 Büyükşehir Belediyesi, 65 İl Merkezi Belediyesi, 143 Büyükşehir İlçe Merkezi, 749 İlçe Merkezi ve 1977 Belde olmak üzere toplam 2950 adet belediye mevcuttur. İçişleri Bakanlığı’nın Kent Konseyleri Yönetmeliği 5. Maddesinde, “kent konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde 8 inci maddede belirtilen üyelerden oluşur” denilmektedir. Türkiye’de toplam 2950 belediye olmasına karşın sayısı net olarak bilinmemekle birlikte şu anda Türkiye’de 200’ün üzerinde kentte kent konseyi kurulmuş bulunmaktadır. (www.migm.gov.tr, 2012)

Türkiye’de kurulan kent konseylerinin bir kısmı yerel gündem 21 sürecinin bir uzantısı olarak çalışmalarını şekillendiren konseylerdir. Bu konumdaki konseyler, yapılanma süreçlerini tamamlamış, kadın meclisi, gençlik meclisi, çalışma grupları gibi katılımcı mekanizmalarını oluşturmuş ve faal durumda olan bir yapıdadırlar. Büyük

çoğunluğu ise içişleri Bakanlığının 26 313 sayılı Kent Konseyleri Yönetmeliğine göre kurulmuş konseyler olup, çalışmalarını bu çerçevede yürütmektedir. Özellikle konseylerin bir kısmı sadece yasal gereklilik nedeni ile kurulmuş ve işler durumunda değildir. Kent konseylerinin belediyeye bağlı bir organ olarak hatta bir yük olarak görülmesinin önüne geçilerek, belediyeler tarafından desteklenen, demokratik ve gönüllü katılıma dayalı bir yapı olarak benimsenmesi kent konseylerinin işlerliği ve gelişimi açısından önemlidir.

Türkiye'deki kent konseyleri, kendi aralarında bilgi ve deneyim paylaşımını sağlamak, kent konseylerinin sorunlarını tartışarak çözümler üretmek, dayanışma ve işbirliğini geliştirmek amacıyla adımlar atarak, birlik yada platform adı altında bir araya gelmektedir. Oluşturulan birlikler arasında; ilk toplantısı Şubat 2010'da Bursa kent konseyi öncülüğünde yapılan daha sonraki toplantılarda "Türkiye Kent Konseyleri Birliği" adını alan yapı yer almaktadır. İlk etapta il düzeyindeki kent konseyleri olarak bir araya gelinmiş, daha sonra da bölgesel toplantılarla il ve ilçe kent konseylerine de ulaşılmaya çalışılmıştır. Birlik çalışmaları yazılı bir metin halinde de bulunan ilke ve esaslar çerçevesinde yürütülmektedir.

Ulusal düzeyde oluşturulan diğer bir yapı ise "Türkiye Kent Konseyleri Platformu" dur. Platform ilk olarak Eylül 2010 Konak Kent Konseyinin çağrısı üzerine bir araya gelerek, ilk toplantıda serbest gündem oluşturulmuş, kent konseylerinin yapısı, yaşanan sıkıntılar dile getirilerek, swot analizi ile mevcut durum ortaya konulmaya çalışılmıştır. Platform düzenli olarak her 3 ayda bir farklı bir kent konseyi ev sahipliğinde toplanmakta ve yeni gündem maddeleri ile toplantılar gerçekleştirilmektedir. Her genel kurul öncesi yürütme kurulu tarafından gündemin oluşturulması amacıyla hazırlık toplantısı yapılmaktadır. Ulusal düzeydeki birlik ve platform dışında benzer amaçlara yönelik kurulmuş olan il düzeyinde ya da bölgesel birliklerde mevcuttur. Bunlar; Trakya Kent Konseyleri Birliği, İzmir Kent Konseyleri Birliği, Aydın Kent Konseyleri Birliği ve Bursa Kent Konseyleri Birliğidir.

Silivri Kent Konseyi, 1999 yılında Silivri Yerel Gündem 21 ile temelleri atılmış ve yerel ilgi gruplarının katılımına dayalı bir planlama sürecinin gelişmesine yönelik mekanizmalar oluşturulması ve bunlara işlerlik kazandırılması hedefi ile

kurulmuştur. Bu doğrultuda tüm sivil toplum kuruluşları, siyasi partiler, kamu kurumları, yerel kuruluşlar, ilgi grupları, belde belediyeleri ve muhtarlar Kent Konseyinde yer almıştır. 2007 tarihli İçişleri Bakanlığı'nın Kent Konseyi Yönetmeliği kapsamında yönetmeliğe uygun olarak yeniden yapılandırılmış ve faaliyetlerine devam etmektedir.

Geçmiş dünyada ve Türkiye'de uygulanan Yerel Gündem 21 Projesine dayanan Silivri Kent Konseyi, çevre il ve ilçelerde çalışmaları örnek olarak gösterilen bir yoğunluk içindedir. Bu çalışma yoğunluğunun temel unsurlarını, çalışma grupları, kadın meclisi ve gençlik meclisi yapılanmalarından doğan çalışma ve projeler oluşturmaktadır.(Baran ve Diğerleri, 2011, s.188,189)

Emekleme dönemini geride bırakarak, yerel demokrasinin gelişimi anlamında önemli adımlar atılmasını sağlayan kent konseylerinin kent için önemi günden güne artmaktadır.Türkiye'deki işbirliği ağları içerisinde aktif katılımcı olarak yer alan Silivri kent konseyinin yaptığı çalışmalarda her şeyden önce kentlilik bilincini oluşturmayı temel ilke olarak edindiği görülmektedir.

Türkiye'de kent konseylerinin gelişim sürecinde önemli bir yer edinmiş olan Silivri Kent Konseyinin, kentte anlaşılabilmesi ve kabul görmesi anlamında yaşadığı bazı zorlukların yanında, son yıllarda aldığı aşamalar ve kurumsal anlamda atılan adımlar kent konseyini bugün daha anlaşılır ve katılımcı bir yapıya dönüştürmüştür.

Silivri Kent Konseyi, kentin bir parçası haline gelerek katılımcı ve demokratik bir anlayışla çalışmalarını sürdürmekte ve Silivri'yi geleceğe taşıyacak projelere imza atarak kentin gelişimine önemli katkılar sunarak bu doğrultuda çalışmalar yapmayı hedeflemektedir.

Kent konseylerinin Türkiye'de kurumsallaşabilmesi ve yaygınlaştırılabilmesi için süreç içinde yaşanan darboğazlar ve verilen mücadeleler, bugün kent konseylerinin yerel demokrasi alanında yerini almasını sağlayarak, kentler için vazgeçilmez bir konuma doğru ilerlemesine de yardımcı olmaktadır.

2.TÜRKİYE'DE YEREL GÜNDEM 21 PROGRAMI TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ

Türkiye'de Yerel Gündem 21 Programı ile katılımcı demokrasi,sürdürülebilir kalkınma gibi kavramlar ön plana çıkarak bu süreçte önem kazanmıştır. Bu bölümde bu kavramlara değinilmiş ve gündem 21 ile yerel gündem 21 süreçleri hakkında bilgiler aktarılmıştır. Ulusaldan, yerele gelişim aşamaları ile örnek çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. Katılımcı Demokrasi Kavramı ve Sürdürülebilir Kalkınma

Katılımcı Demokrasi Kavramı

Demokrasi, halkın yalnızca yerel ya da merkezi seçimlerde oy kullanması anlamına gelmemelidir. Hükümetler açık, güvenilir ve katılımcı olduğu taktirde, vatandaşlarına tanıyacağı hakların toplamı, demokrasiyi tanımlamaktadır. Bu haklar; konuşma özgürlüğü, basın özgürlüğü, sendika ve baskı grupları kurma özgürlüğü, özellikle belirli konularda kişileri doğrudan etkileyen devlet politikalarından haberdar olma ve bu politikaların belirlenmesi sürecinde kendilerine danışılması ve cinsiyet, ırk, inanç ayırımı yapılmaması anlamına gelmektedir.

Demokrasi, dünyanın her yerinde halk hareketleriyle ilerleme kaydetmiştir. Örneğin; kadın hareketleri, dünya nüfusunun yarısını geri planda tutan birçok engeli yıkabilmiş, çevre hareketi, politikacıların ve iş dünyası liderlerinin doğal kaynaklara yeni bir görüş açısından bakabilmelerini sağlayabilmiştir. Birçok ülkede ise gelişmelerin tehdit ettiği yerli gruplar tarafından yürütülen kampanyalar, yerli halkın hakları konusunu gündeme getirmiştir.

Ancak bu hareketlerde, kadınlar ve erkekler, içinde yaşadıkları toplumu geliştirmek için yöneticilerden değişiklik istemek amacıyla bir araya gelebilmiştir. Burada bu insanlar; sayılarının çokluğu, savunduklarının inandırıcılığı ve isteklerinin popülerliği konusunda baskı yapmaktadır. Bu insanlar da gönüllü kuruluş olarak değerlendirilebilmektedir.

Gönüllü kuruluşlar, ya da daha çok kullanılan tanımlamalarıyla sivil toplum kuruluşları, daha önce görülmedik ölçüde çeşitlilik, inandırıcılık ve yaratıcılık sahibidirler. Örneğin; gönüllü kuruluşlar, muhtaçlara yardım konusunda resmi kuruluşların erişemediklerine ulaşmayı başarmış, daha da önemlisi, mevcut kalkınma inancına karşı çıkarak yeni yaklaşımlara öncülük etmişlerdir.

Bugün, yoksulluk ve açlıkla mücadele, çevreyi koruma, tabandan kalkınma ve yoksulların borç krizinden etkilenmesini önleme gibi gayretlere öncelik tanımak, hemen hemen evrensel bir kabul görmektedir. Ancak, resmi yardım kuruluşları bu konuda pek tecrübeli değildir. Hiç beklemedikleri güçlüklerle karşılaşabilmektedirler.

Gönüllü kuruluşlar aynı zamanda kritik roller de oynamaktadır. Uluslararası yapıları ve bağlantıları dolayısıyla, vatandaş baskısını küresel bir ağ haline getirmek potansiyeline sahiptirler. Görüş açılarının özelliği nedeniyle, bugünkü krizlerin yoksulları nasıl etkilediğini görebilmekte ve anlatabilmektedirler. Boyutları ve esneklikleri nedeniyle krize yeni yaklaşım yolları denemekte ve böylece örnek olarak, hükümet hareketlerine öncülük ya da aracılık edebilmektedirler. Medyaya ulaşarak mesajlarını kolayca iletebilmekte ve kişisel kazanç peşinde olmadıkları için de, genellikle halkın güvenini kazanmaktadırlar.

Bu kritik rolü oynayabilmek için, gönüllü kuruluşların öncelikle, kalkınmanın ne yönde ilerlemesini istediklerini ve bugünkü olaylardan ne gibi sonuçlar çıkarttıklarını açıkça belirtmeleri gerekmektedir. Sektörün çeşitliliği yüzünden tek ve uyumlu bir yetkili beklemek gerçekçi değildir. Çok sayıdaki benzer düşünceli gönüllü kuruluşlar, en göze çarpan konularda fikir birliğine varabilmektedir. Bu birlik, onların dünyadaki son gelişmelerle ortaya çıkan benzersiz fırsatlardan yararlanmalarını sağlamaktadır. Gönüllü kuruluşların karşısına çıkan fırsatlar ve ellerindeki kaynaklar eskiye nazaran oldukça fazladır. Bugün, yalnız resmi kurumların projelerini değil, aynı zamanda kalkınma politikalarının önemli noktalarını da etkileme şansına sahiptirler. (Clark, 1996, s.244)

Sürdürülebilir Kalkınma Kavramı

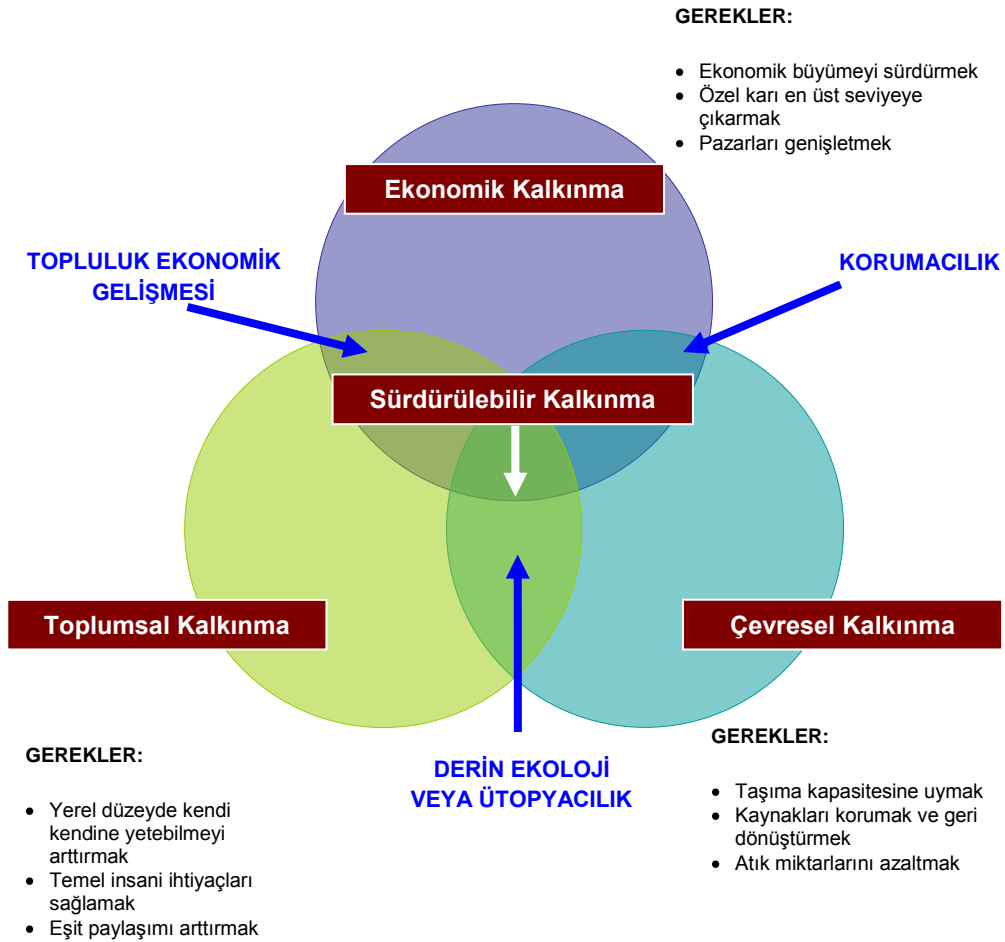
Sürdürülebilir kalkınma kavramı, 5 Haziran 1972’de Stockholm’de yapılan “Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi” konferansı sırasında ortaya atılmıştır. İlk küresel çevre toplantısı olan ve 113 ülkeyi bir araya getiren bu konferans sonunda, yayınlanan bildirmede de, bu tarihin, tüm dünyada “Dünya Çevre Günü” olarak kutlanması kabul edilmiştir. Stockholm Bildirgesi’nde, çevrenin taşıma kapasitesine dikkat çeken, kaynak kullanımında kuşaklar arası hakkaniyeti gözeterek, ekonomik ve sosyal gelişmenin çevre ile bağlantısını kuran ve kalkınma ile çevrenin birlikteliğini vurgulayan ilkeler, “sürdürülebilir kalkınma” kavramının temel dayanaklarını ortaya koymuştur.

Stockholm’de yapılan İnsan Çevresi Konferansı sonrasında, 1983 yılında, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nca “Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu” kurulmuştur. Norveç Başbakanı GroHarlemBrundtland’ın başkanlık ettiği Komisyon’da Sudan, İtalya, Suudi Arabistan, Zimbabve, Fildişi Sahili, Federal Almanya, Macaristan, Çin Halk Cumhuriyeti, Kolombiya, Hindistan, Brezilya, Japonya, Guyana, İngiltere, Cezayir, Endonezya, Nijerya, Sovyetler Birliği, Yugoslavya ve Kanada devlet başkanları yer almıştır. 1985 yılında Avrupa Konseyi toplanmış, bu Konsey tarafından da, “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı” kabul edilmiştir. 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından, “Ortak Geleceğimiz” (Brundtland Raporu) yayınlanmıştır. Giderek ağırlaşan çevresel sorunlar karşısında, insanlığın çıkış yolu olarak, çevresel gelişme ile ekonomik kalkınma arasındaki yaşamsal köprünün kurulması ve gelişmenin “sürdürülebilir” olması bu raporda oldukça detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Sürdürülebilir kalkınmanın amacı, bugünün ihtiyaçlarını ve beklentilerini, geleceğin ihtiyaç ve beklentilerinden ödün vermeksizin karşılamanın yollarını aramaktır. Ekonomik büyümeyi durdurmakla ilgisi olmadığı bir yana, gelişmekte olan ülkelerin geniş rol oynayıp büyük yararlar sağladığı yeni bir büyüme çağına girilmedikçe yoksulluk ve az gelişmişlik sorunlarının asla çözülemeyeceğinin bilincindedir. (Türkiye Çevre Vakfı, 1991, s.452)

İnsanlığın ihtiyaçlarının ve beklentilerinin karşılanması, kalkınmanın en temel amacıdır. Gelişmekte olan ülkelerdeki çok sayıda insanın temel ihtiyaçları, yani yiyecek, giyecek, barınak ve iş bulma ihtiyaçları karşılanamamakta ve o temel

ihtiyaçların ötesinde bu insanların daha iyi bir hayat kalitesi konusunda haklı beklentileri de vardır. Yoksulluğun ve eşitsizliğin yaygın olduğu bir dünya, her zaman için ekolojik ve diğer krizlere eğilimli olacaktır. Sürdürülebilir kalkınma, herkesin temel ihtiyaçlarını karşılamayı ve herkese daha iyi bir hayatla ilgili beklentilerini tatmin etme fırsatı sağlamayı gerektirir. (Türkiye Çevre Vakfı, 1992, s.2) Yerel düzeyde ekonomik kalkınma, toplumsal kalkınma ve çevresel kalkınma bir arada gelişimi sürdürülebilir kalkınmayı da beraberinde getirmektedir. Bu süreçlerin her birinin kendine özgü gerekleri vardır. Bunlar Şekil 1’de verilmektedir. Sürdürülebilir kalkınma, bu üç kalkınma sürecini birbiriyle dengede tutma süreci olarak da bilinmektedir.

Şekil 1: Sürdürülebilir Kalkınma Süreci

Kaynak: Yerel Gündem 21 Planlama Rehberi, ICLEI yayını, Kanada, 1992, s.2

“Sürdürülebilir gelişme” ilkesine ağırlık veren ülkelerde, kendilerine özgü ve toplumsal yapılarının gereklerine uygun bir toplumsal uzlaşma modeli tartışılmaya, şekillenmeye başlamıştır. Toplumsal uzlaşmada çözümler katılımcı ve çok-aktörlü bir anlayışla ele alınmaya başlanmış, kısaca, yönetsel katılım ve toplumsal katılım büyük önem kazanmıştır. Bu yaklaşım kapsamında, çok-aktörlü yönetimi niteleyen “yönetişim” (governance) kavramına içerik kazandırılmaya çalışılmaktadır.

2.2. Gündem 21

1992 Rio Yeryüzü Zirvesi’nde “sürdürülebilir kalkınma”, tüm insanlığın 21. yüzyıldaki ortak hedefi olarak benimsenmiş ve bu doğrultuda, 21. yüzyılda çevre ve kalkınma sorunlarıyla başa çıkılmasına ve sürdürülebilir kalkınma hedefine ulaşılmasına yönelik ilkeleri ve eylem alanlarını ortaya koyan “Gündem 21” başlıklı eylem planı, zirvenin temel çıktısı olarak, BM üyesi ülkelere kabul edilmiştir.

Gündem 21, “İnsanlık, tarihsel bir dönüm noktasındadır” cümlesiyle açılmaktadır. Uluslar arasında ve ulusların kendi içerisindeki eşitsizliklere, giderek artan yoksulluk, açlık, hastalıklar ve cehalete, ekosistemlerdeki kötüleşmeye dikkat çekilmektedir. Çıkış yolu olarak ise, temel gereksinimlerin karşılanmasını, yaşam standartlarının iyileştirilmesini, ekosistemlerin daha iyi korunması ve yönetimini ve daha güvenli bir geleceğe giden yolun yapı taşlarının döşenmesini sağlayacak küresel ortaklık kavramı gündeme getirilmektedir.

Gündem 21’in, bir yandan günümüzdeki ağırlıklı sorunların üstesinden gelmeye çalışırken, öte yandan da dünyamızı 21. yüzyılın tehditlerine karşı hazırlamayı hedeflediği vurgulanmaktadır. Gündem 21, kalkınma ve çevre işbirliğinde küresel uzlaşmanın ve politik taahhütlerin en üst düzeydeki ifadesi olarak nitelendirilmektedir.

Gündem 21’in başarıyla uygulanmasından öncelikle ve esas olarak hükümetlerin sorumlu olacağı belirtilmekle birlikte, bu sürece, halkın ve hükümet-dışı kuruluşlarla diğer grupların etkin bir biçimde katılımının sağlanması gereği vurgulanmaktadır.

Son olarak, Gündem 21'in dinamik bir program olduğuna dikkat çekilmekte ve bu sürecin, sürdürülebilir kalkınma için yeni bir küresel ortaklığın başlangıcı olduğu belirtilmektedir.

Gündem 21'in temel yaklaşımı, tüm program alanlarına yönelik finansman politikalarının belirlenmesi, yeni kaynakların yaratılması, uygulanabilir teknik ve ekonomik araçların belirlenmesi, merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkilerinin "yerinden yönetim" anlayışı doğrultusunda güçlendirilmesi, hükümetler ve hükümet-dışı kuruluşlar arasında işbirliğinin geliştirilmesi ve halkın etkin katılımının sağlanması gibi öncelikler üzerine bina edilmiştir.

Gündem 21 üç ana ve bir tamamlayıcı kısımdan oluşmakta ve toplam 40 bölümü içermektedir. Katılımcı yaklaşımın, bu küresel eylem planının tamamına yansımış olduğu görülmektedir.

2.2.1 Gündem 21'in Bölüm Başlıkları

Rio zirvesi ile gündeme gelen ve Yerel Gündem 21'in ortaya çıkması ve devamında kent konseylerinin oluşmasına zemin hazırlayan Gündem 21 başlıklı metin oldukça önem taşıyan bir belge niteliğinde olmuştur. Gündem 21 metninde belirtilen başlıklar aşağıda belirtilmiş olup, 28. Bölümde, Gündem 21'in yerel düzeyde uygulanmasını ve desteklenmesini amaçlayan Yerel Gündem 21 kavramı ortaya konulmaktadır.

Kısım I: Sosyal ve Ekonomik Boyutlar

Bölüm 1: Giriş

Bölüm 2: Gelişmekte olan ülkelerde sürdürülebilir kalkınmanın hızlandırılması için uluslararası işbirliği

Bölüm 3: Yoksullukla mücadele

Bölüm 4: Tüketim alışkanlıklarının değiştirilmesi

Bölüm 5: Demografik dinamikler ve sürdürülebilirlik

Bölüm 6: İnsan sağlığının korunması ve kollanması

Bölüm 7: Sürdürülebilir insan yerleşimleri gelişmesinin desteklenmesi

Bölüm 8: Karar alma sürecinde çevre ve kalkınmanın bütünleştirilmesi

Kısım II: Kalkınma İçin Kaynakların Korunması ve Yönetimi

Bölüm 9: Atmosferin korunması

Bölüm 10: Toprak kaynaklarının planlanması ve yönetimine bütünlük yaklaşım

Bölüm 11: Ormansızlaşma ile mücadele

Bölüm 12: Hassas ekosistemlerin yönetimi: çölleşme ve kuraklık ile mücadele

Bölüm 13: Hassas ekosistemlerin yönetimi: dağların sürdürülebilir gelişmesi

Bölüm 14: Sürdürülebilir tarımın ve kırsal kalkınmanın desteklenmesi

Bölüm 15: Biyolojik çeşitliliğin korunması

Bölüm 16: Biyoteknolojinin çevresel açıdan sağlıklı bir şekilde yönetimi

Bölüm 17: Okyanusların, kapalı ve yarı-kapalı denizler de dahil olmak üzere her türlü denizin ve kıyıalanların korunması, canlı kaynaklarının korunması, rasyonel kullanımı ve geliştirilmesi

Bölüm 18: Tatlısu kaynaklarının temini ve kalitesinin korunması: Su kaynaklarının geliştirilmesi, yönetimine kullanımında bütünlük yaklaşımların uygulanması

Bölüm 19: Zehirli ve tehlikeli ürünlerin yasadışı uluslararası dolaşımı dahil olmak üzere, zehirli kimyasalmaddelerin çevresel açıdan sağlıklı bir şekilde yönetimi

Bölüm 20: Tehlikeli atıkların yasadışı uluslararası dolaşımı dahil olmak üzere, tehlikeli atıkların çevreselaçından sağlıklı bir şekilde yönetimi

Bölüm 21: Katı atıkların ve atık suların çevresel açıdan sağlıklı bir şekilde yönetimi

Bölüm 22: Radyoaktif atıkların güvenli ve çevresel açıdan sağlıklı bir şekilde yönetimi

Kısım III: Temel Grupların Rollerinin Geliştirilmesi

Bölüm 23: Başlangıç

Bölüm 24: Sürdürülebilir ve hakkaniyetli gelişme yönünde kadınlar için küresel eylem

Bölüm 25: Sürdürülebilir gelişmede çocuklar ve gençlik

Bölüm 26: Yerli halkların ve toplulukların rollerinin tanınması ve güçlendirilmesi

Bölüm 27: Hükümet-dışı kuruluşların rolünün güçlendirilmesi

Bölüm 28: Gündem 21'in desteklenmesinde yerel yönetimlerin girişimleri

Bölüm 29: İşçilerin ve işçi sendikalarının rolünün güçlendirilmesi

Bölüm 30: İş çevrelerinin ve sanayinin rolünün güçlendirilmesi

Bölüm 31: Bilimsel ve teknolojik topluluk

Bölüm 32: Çiftçilerin rolünün güçlendirilmesi

Kısım IV: Uygulama Araçları

Bölüm 33: Mali kaynaklar ve mekanizmalar

Bölüm 34: Çevresel açıdan sağlıklı teknolojinin transferi, işbirliği ve kapasite geliştirilmesi

Bölüm 35: Sürdürülebilir gelişme için bilim

Bölüm 36: Öğretimin, kamu duyarlılığının ve eğitimin özendirilmesi

Bölüm 37: Kapasite geliştirmeye yönelik ulusal mekanizmalar ve uluslararası işbirliği

Bölüm 38: Uluslararası kurumsal düzenlemeler

Bölüm 39: Uluslararası hukuki araçlar ve mekanizmalar

Bölüm 40: Karar alma sürecinde bilgi

Rio Konferansı yukarıda belirtilen başlıklar çerçevesinde belirtilen konulara dikkat çekerek ülkeleri bu yönde çalışmalar yapmaya davet etmektedir.

2.2.2. Rio Sonrası Yapılanlar

1992 Rio de Janeiro'da yapılan "Yeryüzü Zirvesi" olarak adlandırılan Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı (UNCED) sonunda, dünya çapında sürdürülebilir kalkınma üzerine iki uluslararası anlaşma, iki bildiri ve bir ana eylem gündeminden oluşan beş belge ortaya çıkmıştır. Bunlar, Çevre ve Kalkınma Üzerine Rio Deklarasyonu, Gündem 21, ekonomik kalkınma ve bütün canlıların hayatlarını idame ettirmeleri için gerekli olan bütün ormanların yönetimine, korunmasına ve sürdürülebilirliğine yönelik rehberlik bildirisini, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Anlaşması ve Biyolojik Çeşitlilik Anlaşmasıdır.

İstanbul Habitat-II Zirvesi 1996 yılında İstanbul'da düzenlenerek, Birleşmiş Milletler Habitat II İnsan Yerleşimleri Konferansı adıyla bilinmektedir. Gündem 21'in tanınmasında bu toplantının önemli bir yeri bulunmaktadır.

Gündem 21'in özellikle "sürdürülebilir insan yerleşimleri gelişmesinin desteklenmesi" konulu 7. Bölümü, Habitat Gündeminin belkemiğini oluşturmaktadır. Bu bağlamda, Habitat Gündeminin iki ana hedefini oluşturan herkese yeterli konut sağlanması ve kentleşen dünyada sürdürülebilir yerleşmeyi gerçekleştirmek hedefleri, Gündem 21 ile kopmaz bağlar oluşturmakta ve "sürdürülebilir kalkınma" kavramının, temel insan haklarına ve kentsel haklara uzanan geniş bir çerçevede ele alınması gereğinin altını çizmektedir.6-8 Eylül 2000 tarihleri arasında ise Birleşmiş Milletler'in New York'taki genel merkezinde, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 189 ülkenin Devlet ve Hükümet Başkanlarının katılımıyla, yeni bir binyılın başlangıcında yapılan liderler zirvesinde, günümüzün en güçlü ve öncelikli küresel taahhüt belgelerinden biri olarak kabul edilen Birleşmiş Milletler Binyıl (Millennium) Bildirgesi imzalanmıştır.(Emrealp, 2005,s.24)

Bu bildirme ile 2015 yılına kadar gerçekleştirilmek üzere, yoksullukla mücadele edilerek yoksulluğun azaltılması ve kalkınmaya dair binyıl kalkınma hedefleri belirlenmiştir.

Hedef 1: Aşırı yoksulluğun ve açlığın azaltılması

Hedef 2: Evrensel temel eğitimin sağlanması

Hedef 3: Cinsler arası eşitliğin sağlanması ve kadınların yapabilir kılınması

Hedef 4: Çocuk ölümlerinin azaltılması

Hedef 5: Ana-çocuk sağlığının iyileştirilmesi

Hedef 6: HIV/AIDS, sıtma ve diğer hastalıklarla mücadele edilmesi

Hedef 7: Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması

Hedef 8: Kalkınma için küresel bir ortaklık geliştirilmesi

Türkiye'de Yerel Gündem 21 Programının üçüncü ve dördüncü aşamaları bu çerçevede gerçekleştirilmiştir.

1992 Rio Zirvesi sonrasında dünyada gündem 21 uygulamalarının değerlendirilmesini hedefiyle 26 Ağustos-4 Eylül 2002 tarihleri arasında “Rio+10” adıyla da anılan “Birleşmiş Milletler Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi” gerçekleştirilmiştir. Bu zirvede uygulama planı, Rio Zirvesi’nden sonra geçen on yıllık sürede Gündem 21’in ne ölçüde yaşama geçirildiğine ilişkin değerlendirmelerde, dünya ölçeğindeki “en iyi uygulama” örneklerine ve iyi niyetli çabalara rağmen, genelde başarıların çok sınırlı ve yetersiz kaldığına dikkat çekilmektedir. Bu yetersizlik, Johannesburg Zirvesi’nin tartışma çerçevesini oluşturmak üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından hazırlanan “Gündem 21’in Uygulanması” başlıklı raporda, “uygulama açığı” ifadesiyle, en açık şekilde vurgulanmaktadır.

Raporun 166’ncı paragrafında, “Yerel Gündem 21 girişimleri, yerel düzeyde katılımın en başarılı semsiyesi olmuştur”, saptaması ise özel bir önem taşımaktadır. (BM Genel Sekreterliği, 2002)

Gerçekten de, Johannesburg Zirvesi’ne sunulan BM belgeleri arasında yer alan “Yerel Yönetimler Diyalog Raporu”nun çeşitli bölümlerinde de vurgulandığı gibi, Gündem 21’in yaşama geçirilmesine yönelik başlıca adımlar, yerel düzeyde atılmış bulunmaktadır. Rapor’da, yerel yönetimlerin, “Rio’nun en istikrarlı ve muhtemelen en etkili çıktısı” olduğu belirtilen Yerel Gündem 21’in sağladığı ivmeyle, Gündem 21’de yer alan kapsamlı eylem alanlarına dünya ölçeğindeki en etkili yanıtı verebilmiş olduklarına dikkat çekilmektedir. (Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey, 2001)

2.3. Yerel Gündem 21

Gündem 21 içerisinde, “sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklıklar oluşturulması” konusuna verilen önem ve öncelik doğrultusunda, Gündem 21’in 28. Bölümü, “Gündem 21’in desteklenmesinde yerel yönetimlerin girişimleri” başlığını taşımaktadır.

Bu bölümün temel dayanağı olarak, “Gündem 21’de ele alınan sorunların ve çözümlerin büyük bir bölümünün yerel düzeydeki faaliyetlere dayalı olması nedeniyle,

belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesinde yerel yönetimlerin katılımı ve işbirliği, belirleyici bir etken olacaktır” görüşü ortaya getirilmektedir.

Yerel Gündem 21 kavramının getirildiği bu bölümde, yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplumun ve tüm diğer ilgililerin, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini saptayarak, kentleri için “21. yüzyılın yerel gündemi”ni oluşturmaları karara bağlanmaktadır.

Yerel Gündem 21’in, Gündem 21 içerisinde kendisine yer bulması kolay olmamıştır. Rio Zirvesi öncesinde Birleşmiş Milletler tarafından düzenlenen hazırlık toplantılarında, yerel yönetimlerin ve konuya duyarlı sivil toplum kuruluşlarının çabalarına karşın, özellikle ulusal heyetlerde yer alan merkezi yönetim kuruluşlarının temsilcileri, 28. Bölüm’ün içeriğine karşı çıkmış ve Yerel Gündem 21’in taslağa alınmasına sıcak bakmamışlardır. Zirve’ye çok az bir süre kala Brezilya’nın bir başka kentinde, Curitiba’da toplanan yerel yönetimlerin ve bu girişimi destekleyen sivil toplum kuruluşlarının yoğun baskısı ve girişimleri sonucunda Yerel Gündem 21, ancak dördüncü ve son hazırlık toplantısında, Gündem 21 taslağı artık son biçimini alırken dahil edilebilmiştir.

Gündem 21’in, 1992 Yerel Yönetimler Curitiba Bildirgesi esas alınarak hazırlanan 28. Bölümü’nde yerel yönetimlerin, halka en yakın yönetim kademesi olarak, sürdürülebilir kalkınma konusundaki yaşamsal konularının altı çizilmekte ve yerel yönetimlere yönelik hedefler ortaya konmaktadır.(Emrealp, 2005, s.19)

Bu bölümde getirilen ana hedef olarak, her ülkedeki yerel yönetimlerden, kendi belde halkları ile katılımcı bir süreci başlatmaları ve kendi kentleri için bir Yerel Gündem 21 oluşturmaları konusunda görüş birliği sağlanmaları beklenmektedir.

Bu öncelikli hedefe ulaşılmasına yönelik faaliyetler kapsamında da, her yerel yönetimin, hemşehrilerle, yerel kuruluşlar ve özel sektör kuruluşlarıyla diyalog içerisinde, kendi Yerel Gündem 21’lerini geliştirmeleri gerektiği belirtilmektedir.

Yerel yönetimlere yönelik bir başka ana hedef olarak, her ülkedeki tüm yerel yönetimler, karar alma, planlama ve uygulama süreçlerine kadınların ve gençlerin etkin olarak katılımını sağlayacak programlar geliştirmeye ve uygulamaya davet

edilmektedir. Böylelikle, Gündem 21, bir yandan doğrudan 24. Bölümü ile kadınlara, 25. Bölümü ile de gençliğe yönelirken, öte yandan da kadınlar ve gençler konusunda yerel yönetimler için özel bir görev alanı çizmektedir.

Gündem 21'in yerel yönetimlerle ilgili bu bölümünde, ayrıca, uluslararası topluluk ile yerel yönetimler arasındaki işbirliğinin artırılması ve uluslararası ölçekte yerel yönetimler arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesine yönelik adımlar atılması teşvik edilmektedir.

Aynı şekilde, deneyim ve bilgi alışverişini zenginleştirmek amacıyla yerel yönetim birlikleri ve diğer yerel yönetimlerin temsilcileri arasındaki koordinasyon ve işbirliği düzeyinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bu bölümün en önemli ve vazgeçilmez yönlendirmelerinden biri olarak, yerel yönetimlerden, öncülük ettikleri Yerel Gündem 21 sürecine uyum sağlamaları beklenmekte ve Gündem 21'in hedefleri doğrultusunda yerel yönetimlerin, kendi programlarını, politikalarını ve yönetmeliklerini, benimsenen yerel programları esas alarak gözden geçirmeleri ve değiştirmeleri gerektiği vurgulanmaktadır.

Bu bağlamda, Gündem 21'in hedeflediği sürdürülebilir kalkınmanın yerel düzeyde yaşama geçirilmesini sağlayacak başlıca mekanizma olarak kabul edilen Yerel Gündem 21, insanların temel gereksinimlerinin karşılanması, yaşam standardının iyileştirilmesi ve güvenli bir geleceğin sağlanması yönündeki öncelikleri, ekosistemlerin "taşıma kapasitesi"nin dikkate alınması ve gelecek nesillerin haklarının korunması yönündeki küresel taahhütlerle harmanlaması nedeniyle, özünde çevre ve yaşam kalitesinin geliştirilmesi projesidir.

Bu öncelikler ve taahhütler, geniş tabanlı katılıma dayalı toplumsal uzlaşma sağlayıcı mekanizmalar ile birleştiğinde, Yerel Gündem 21'in aynı zamanda bir ortak girişim projesi olma özelliği ön plana çıkmaktadır.

Yerel Gündem 21 sürecinin öncelikli yerel sürdürülebilir kalkınma sorunlarının çözümüne yönelik uzun dönemli, stratejik bir planın hazırlanması ve uygulanması üzerindeki vurgusu, çeşitli katılımcı mekanizmaları içeren ve yerel ortaklıklara dayalı

“yönetişim” (governance) anlayışının yaşama geçirilmesini gerekli kılmaktadır.(Emrealp, 2005, s.20)

YG-21 uygulamaları yerel demokrasi bilincinin gelişmesine katkı sağlayarak,halkın yaşadığı kentin sorunlarınıasahip çıkma duygusunun oluşmasına neden olmaktadır. YG-21 aynı zamanda, bünyesinde çalışan gönüllüler vasıtasıyla, kentin sorunlarına çözümler bulma arayışı içerisinde, kentte yaşayan uzman kişilerin bilgi ve uzmanlıklarından yararlanma imkanı da sağlamaktadır.

YG21, kentlerin sürdürülebilir kalkınma politikalarını kendilerinin gerçekleştirmesini, bunu yaparken de o kentte yaşayan halkın bu ideale katılımının sağlanmasını amaçlayan bir eylem planıdır. Ana düşünce; kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları ile tüm kent halkının bir araya gelerek kenti yönetmeleridir. (Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu, 2011, s.34)

Sürdürülebilir kalkınma kavramı demokrasi, katılımcılık, şeffaflık, etkinlik, hesap verebilirlik ve yerel yönetişimi de gündeme getiren bir kavram olarak karşımıza çıkmıştır. Yerel Gündem 21’in uygulaması gösterdiği başarı ile “yerel demokrasinin geliştirilmesi projesi” olarak da benimsenmiştir.

Türkiye’de kent konseylerinin oluşumuna altyapı oluşturan Yerel Gündem 21 hareketi olmuştur. 1992 yılında Rio De Jenario’da yapılan “Yeryüzü Zirvesi”, “Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi” olarak da bilinen ve 179 ülkenin devlet başkanlarının katıldığı toplantıda “Gündem 21” başlıklı belgenin altına imza atılmıştır. Gündem 21 metninin 28. bölümünde yerel gündem 21 kavramından bahsedilmektedir. Yerel Gündem 21 Programı Türkiye’de 1997 yılında başlamış ve 2011 yılına kadar birtakım aşamalar halinde devam etmiştir. Yerel karar alma süreçlerine halkın katılımını önceleyen kent konseyleri, 5393 sayılı Belediye Kanununun 76. Maddesinde yerini almıştır. İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 2006 yılında Resmi Gazetede yayımlanan “Kent Konseyleri Yönetmeliği” yürürlüğe girmiştir.

2.4. Türkiye'de Yerel Gündem 21 Programı

Yerel Gündem 21 uygulamaları, 1997 yılı sonunda, UNDP’nin desteğiyle, IULA-EMME Türkiye’deki – Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve

Ortadoğu Bölge Teşkilatı'nın koordinatörlüğünde yürütülen "Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Teşviki ve Geliştirilmesi" Projesi ile başlamıştır. T.C. Bakanlar Kurulu'nun kararıyla başlatılan proje, iki yıllık bir uygulama dönemi sonrasında, Aralık 1999'da tamamlanmıştır. Bu projenin başarısı üzerine UNDP, ikinci aşamaya da destek vermeyi kabul etmiş, T.C. Bakanlar Kurulu'nun da bunu benimsemesinin ardından, "Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Uygulanması" başlığını taşıyan ikinci aşama projesi, Ocak 2000'de başlamıştır. İkinci aşaması sırasında çeşitli alt projelerin başlatılması ve yeni katılımlarla proje ortağı yerel yönetimlerin sayısının 50'yi aşması sonrasında, Yerel Gündem 21 uygulamaları proje çerçevesinden çıkarılarak, uzun dönemli bir programa dönüştürülmüştür.

2.4.1 Türkiye'de Yerel Gündem 21 Programı Aşamaları

Türkiye Yerel Gündem 21 Programı'nın birbirini izleyen aşamaları ve alt-projeleri, T.C. Bakanlar Kurulu'nun çeşitli tarihlerde almış olduğu kararlarla (6 Mart 1998 tarih/23278 sayılı, 8 Şubat 1999 tarih/23605 sayılı, 22 Ocak 2001 tarih/24295 sayılı, 4 Aralık 2001 tarih/ 24603 sayılı, 11 Haziran 2003 tarih/25135 sayılı, 12 Kasım 2003 tarih/25287 sayılı T.C. Resmi Gazete'de yayımlanarak) desteklenmiştir.

Uygulamalar sırasında karşılaşılan güçlüklerin aşılabilmesi amacıyla, T.C. İçişleri Bakanlığı tarafından tüm Valiliklere gönderilen 19 Mart 1998 ve 7 Kasım 2000 tarihli Genelgeler, YG21 süreçlerinin gelişmesine önemli katkılarda bulunmuştur.

Türkiye'de YG21 süreci proje olarak başlamasına karşın, Türkiye'deki başarısı dolayısıyla uzun dönemli bir programa dönüşmüştür. Türkiye Yerel Gündem 21 Programı, 1. Aşama- Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Teşviki ve Geliştirilmesi Projesi, 2.Aşama- Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Uygulanması Projesi, 3.Aşama- Türkiye'de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Yoluyla Birleşmiş Milletler Binyıl bildirgesi Hedefleri ve Johannesburg Uygulama Planının Yerelleştirilmesi Projesi, 4. Aşama- Türkiye'de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Kanalıyla Birleşmiş Milletler Binyıl Kalkınma Hedeflerinin Yerelleştirilmesi, 5. Aşama- Kent Konseylerinin Güçlendirilmesi ve Yerel Demokratik Yönetişim Mekanizmaları Olarak İşlev görmelerine Yönelik eğitim ve Kapasite Geliştirme Desteği Sağlanması Projesi olarak gerçekleştirilmiştir.(Emrealp, 2005, s.30)

Tablo 1.
Türkiye Yerel Gündem 21 Programı Aşamaları

Program Konusu	Tarih/Sayı
“Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Teşviki ve Geliştirilmesi” Projesi (1. Aşama)	6 Mart 1998 tarih ve 98/10618 sayılı T.C. Resmi Gazete
Valiliklere, kamu görevlilerinin Yerel Gündem 21 hareketini desteklemesi amacıyla İçişleri Bakanlığı tarafından gönderilen Genelge	19.03.1998 tarih ve B050MAH0750000/50042 sayılı Genelge
“Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Teşviki ve Geliştirilmesi” Projesi Revizyonu	8 Şubat 1999 tarih ve 23605 sayılı T.C. Resmi Gazete
“Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Uygulamaya Geçirilmesi” Projesi (2. Aşama)	22 Ocak 2001 tarih ve 24295 sayılı T.C. Resmi Gazete
Uygulamada karşılaşılan bazı sorunların çözümüne yardımcı olmak üzere, özellikle belediyelerin bu amaç için nasıl para harcayabileceklerini belirtmek amacıyla, İçişleri Bakanlığı tarafından gönderilen Genelge	7 Kasım 2000 tarih ve B050MAH076000/409 sayılı Genelge
“Türkiye’de Yerel Demokratik Yönetişimi Teşvik Amacıyla Sürdürülebilir İlişkiler Ağı Kurulması” Projesi (UNDP-TTF Programı)	11 Haziran 2003 tarih ve 25135 sayılı T.C. Resmi Gazete
“Türkiye Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Yoluyla BM Binyıl Bildirgesi Hedefleri ve Johannesburg Uygulama Planı’nın Yerelleştirilmesi” Projesi (3. Aşama)	12 Kasım 2003 tarih ve 25287 sayılı Resmi Gazete
“Türkiye’de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Kanalıyla Birleşmiş Milletler Binyıl Kalkınma Hedefleri’nin Yerelleştirilmesi” Projesi (4. Aşama)	24 Nisan 2007 tarih ve 26502 sayılı T.C. Resmi Gazete
Yerel Gündem 21 Programı ve UCLG-MEWA’ya üyelik başvuruları ile ilgili İçişleri Bakanlığı tarafından gönderilen Genelge (Genelge 2007/75)	18/07/2007 tarih ve B.05.0.MAH.0.65.001/80000-18381 sayılı Genelge
“Kent Konseyleri’nin Güçlendirilmesi ve Yerel Demokratik Yönetişim Mekanizmaları Olarak İşlev Görmelerine Yönelik Eğitim ve Kapasite Geliştirme Projesi” (5.Aşama)	31/12/2009 tarih ve 27449 sayılı T.C. Resmi Gazete

UCLG-MEWA'nın ulusal koordinatörlüğünde T.C. hükümeti ve UNDP'nin desteğiyle yürütülen Türkiye Yerel Gündem 21 Programı, Haziran 2011 tarihinde sonra son bulmuştur.

2.4.2 Türkiye Yerel Gündem 21 Programı Kapsamında Yapılan Çalışmalar

YG21, 1992 Rio Zirvesi sonrası sayıları hızla artarak 135 ülkede ve binlerce kentte uygulanmıştır. Gündem 21'in dünya ölçeğindeki koordinatör kuruluşu olan UNDP – Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 85 ülkede, YG21 süreçlerini desteklemiştir. Rio Zirvesi'nden bu yana dünya ölçeğinde YG21 uygulamalarının sonuçları, en iyi ifadesini, Johannesburg Zirvesi öncesinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından hazırlanan "Gündem 21'in Uygulanması" başlıklı raporda yer alan "yerel gündem 21 girişimleri, yerel düzeyde katılımın en başarılı şemsiyesi olmuştur", değerlendirmesinde bulmaktadır. Zirve'ye sunulan BM "Yerel Yönetimler Diyalog Raporu" da yerel yönetimlerin, YG21 sayesinde, Gündem 21'deki kapsamlı eylem alanlarına dünya ölçeğindeki en etkili yanıtı verebilmiş olduklarını vurgulamaktadır. (Emrealp, 2005, s.29)

Türkiye'de Yerel Gündem 21 Programı kapsamında önemli başarılar elde edilmiş ve 50'yi aşan kentte, her kente özgü çalışmalarla öne çıkmıştır. Gündem 21'in yerel düzeyde hayata geçirilmesini hedefleyen YG21, her kentin kendi gündemi ve öncelikleri doğrultusunda şekillenmiştir.

Farklı kentlerde uygulanan YG21 oluşumları, uygulamalar açısından bazı benzerliklerde göstermektedir. Yerel Gündem 21 çatısı altında kadın meclisi, gençlik meclisi, engelliler meclisi, çocuk meclisi, emekliler meclisi gibi yapılanmalar ile çeşitli konularda kurulmuş çalışma grupları bulunmaktadır. Bazı YG21 kentlerinde bu yapılar kent konseyi ya da kent meclisi altında şekillenmiş, bazı kentlerde ise kent konseyi, kent meclisi ayrı bir yapı olarak fakat YG21 amaç ve ruhuna uyum bir şekilde oluşturulmuştur.

Bu katılımcı yapılar öncelikle kentin gündemini oluşturan konularda çalışmalar yaparak, sürdürülebilir kalkınma hedeflerini önceleyen faaliyetleri gerçekleştirmeyi temel ilke edinmişlerdir.

Meclisler kendi tüzük ve yönetmeliklerini oluşturarak çalışmalarını şekillendirmiş, çalışma grupları ise çoğu kente belirledikleri çalışma esaslarına göre faaliyetlerine yön vermiştir.

Yerel Gündem 21'in önemli katılım mekanizmalarından biri de çalışma grupları olmuştur. "Gönüllü çalışmanın, karşılıksız emeğin buluşma noktası" olarak da ifade edilen YG21 sürecinde, farklı sektörlerden, farklı uzmanlık alanlarına sahip gönüllülerin katılımı çalışmaların verimliliği ve sürekliliği açısından önemli bir yer tutmuştur.

Yerel Gündem 21 çalışmalarının bir bölümünü de mahalle ölçeğindeki çalışmalar oluşturmuştur. Bu çalışmalar, "mahalle evleri", "mahalle hizmet odaları", "kent gönüllü evleri" gibi adlar alarak, YG21 sürecinin uygulandığı alanlar olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışma alanlarında kimi kentlerde, mahalle meclisleri yada mahalle konseyleri adı altında katılım mekanizmaları oluşturulmuştur. Özellikle mahallelerin muhtar başta olmak üzere, okul müdürleri, varsa mahalledeki dernek vb. kurumların temsilcileri ve gönüllü mahallelilerin katılımı ile mahallenin sorunlarının tartışılarak, çözüm bulunması ya da ilgili makamlara bu sorunların YG21 vasıtasıyla iletilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca YG21 sürecinin anlatılması ve mahalle ölçeğinde uygulamaların gerçekleştirilmesi için çeşitli çalışmalar yürütülmüştür.

Yerel Gündem 21 kadın meclisleri, kadınların karar alma süreçlerini aktif katılımlarını sağlamak, kadınlarla ilgili sorunların tartışılması, çözüme yönelik proje faaliyetlerin gerçekleştirilmesi amacıyla önemli bir katılım platformu olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca ulusal anlamda düzenlenen kadın meclisleri toplantı ve festivalleri ile bilgi ve deneyim alışverişinin sağlanması amaçlanmıştır.

Yerel Gündem 21 süreci içerisinde gençlik meclisleri de önemli bir yer tutmaktadır. Kadın meclislerine paralel olarak, gençliğin karar alma, uygulama ve izleme süreçlerine etkin katılımına yönelik çalışmaların yürütülmesi amacıyla Habitat ve Gündem 21 Gençlik Derneği koordinasyonu ile ulusal toplantı ve organizasyonlar gerçekleştirilmiştir. Yine Habitat ve Gündem 21 Gençlik Derneği'nin koordinasyonu ile gençlik meclislerinin temsilcileri ile diğer gençlik temsilcilerinin katılımıyla, Mayıs 2003'te "Yerel Gündem 21 Ulusal Gençlik Parlamentosu" oluşturulmuştur. Ulusal

Gençlik Parlamentosu çalışmaları halen aktif olarak devam etmektedir. Kent konseyleri bünyesinde kurulmuş olan gençlik meclislerinin çoğu bu toplantı ve organizasyonlara katılım sağlayarak, gençler olarak önemli çalışmalara imza atmaktadırlar.

Çocuk meclisi, engelliler meclisi, emekliler meclisi gibi platformlarda çoğu kentte kurularak bu grupların katılımlarını güçlendirici yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle engelliler meclisleri, engellilerin gözüyle kentte yaşam, karşılaşılan zorluklar yine bu zorlukların aşılması için çözüm önerilerinin geliştirilmesi gibi son derece yapıcı mekanizmalar olarak işlev görmüştür.

Yerel Gündem 21 Programı'nı uygulayan kentlerin büyük çoğunluğu, YG21 evleri olarak adlandırılan mekanlarda çalışmalarını yürütmüştür. Oluşturulan meclisler ile çalışma grupları faaliyet ve toplantılarını YG21 evlerinde gerçekleştirmiştir. Bu çalışmaların yürütülmesinde kolaylaştırıcılık görevi görerek çalışmalara yön veren genel sekreterler görev almıştır. Ulusal düzeyde bilgi ve deneyim alışverişini sağlamak, yapılan çalışmaların değerlendirilmesini yapmak amacıyla UCLG-MEWA, UNDP ve Habitat Gündem 21 Gençlik Derneği koordinasyonu ile belirli aralıklarla değerlendirme toplantıları gerçekleştirilmiştir.

Yerel Gündem 21 Programı, kamu kuruluşları, yerel yönetimler ve sivil toplum üçgeninde yerel karar alma süreçlerini geliştirerek ve zenginleştirerek, Türkiye'de yeni bir "yerel yönetim" modelinin gelişmesini sağlamıştır. Bu bağlamda YG21, demokratikleşme süreci ile birlikte Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne giriş sürecini de hızlandıran bir sosyal dönüşümü tetikleyecek güçte olduğunu ortaya koymuştur.

2.4.3. Yerel Gündem 21 Programı'nın Başarısı

Türkiye'deki Yerel Gündem 21 uygulamaları, 2001 yılında UNDP tarafından, dünyadaki en başarılı uygulamalardan biri olarak seçilmiştir. UNDP tarafından Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı'na gönderilen 1 Kasım 2001 tarihli mektupta, Türkiye Yerel Gündem 21 Programı, göstermiş olduğu mükemmel performans sayesinde, dünyadaki en başarılı uygulamalardan biri olarak ilan edilmiş ve "en iyi uygulama" örneklerinden biri olarak, BM Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde tanıtılacağı bildirilmiştir. Gerçekten de, Eylül 2002'de Güney Afrika'nın Johannesburg kentinde düzenlenen bu

zirve sırasında Türkiye Yerel Gündem 21 Programı, bizzat T.C. Cumhurbaşkanı tarafından devlet ve hükümet başkanlarına “en iyi uygulama” olarak sunulmuştur. (Emrealp, 2005, s.33)

Şekil 2.BursaBüyükşehir Belediyesi
Gündem 21 Merkez Ofisi
Kaynak:Bursa Yerel Gündem 21 Arşivi

Şekil 3. Mahalle Evi Toplantısı
Kaynak:Bursa Yerel Gündem 21 Arşivi

“Yerel Gündem 21 Türkiye: Örnek Uygulamalar” (2003) adlı IULA-EMME yayını olan kitapta, Yerel Gündem 21 Kentlerinin kendilerini değerlendirerek başarılı gördükleri projeleri yer almıştır. (bkz. Ek-1)

50'nin üzerinde kentte uygulanan YG21 Programı çerçevesinde öncelikli olarak yerel konuların gündeme alındığı çok sayıda proje ve faaliyetlerin gerçekleştirildiği de görülmektedir.

3.TÜRKİYE'DE KENT KONSEYLERİNİN OLUŞUMU VE YAYGINLAŞTIRILMASI

Kent Konseyleri, Türkiye'de 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. Maddesi ile yasal dayanağa kavuşturularak, yaygınlaştırılması ve desteklenmesine yönelik çalışmalar başlanmıştır. Ayrıca İçişleri Bakanlığı'nın 26 313 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Kent Konseyleri Yönetmeliği” yürürlüğe girmiştir.

Kent konseyleri ile ilgili bütün bu çalışmalara paralel olarak, Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı arasında imzalanan “Türkiye’de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Kanalıyla BM Binyıl Kalkınma Hedeflerinin Yerelleştirilmesi” projesi milletler arası anlaşma kapsamında 24 Nisan 2007 tarih ve 26 502 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kabul edilen proje belgesinde; yerel yönetim düzeybaşlığında; YG21 Programı kapsamında oluşturulan başlıca yerel yönetim mekanizmalarının, kent konseyleri, çalışma grupları, kadın ve gençlik meclisleri ve özel ilgi gruplarına yönelik çocuklar, yaşlılar ve engelliler platformlarından oluşmakta olduğu dile getirilmektedir. Yerel Gündem 21 Programı’nın 4. Aşaması olan ve ilgili proje metni ile kent konseyleri ile ilgili stratejilere şu şekilde yer verilmiştir:

“UNDP’nin Destek Stratejisi: Binyıl Kalkınma Hedefleri’ne (BKH) Yönelik Politika Etkileri”

UNDP, BKH’ne ilişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’ne BKH’nin ulusal ölçekte teşviki ve bunlara odaklanılması konusunda artan ve çok-yönlü destek sağlamayı sürdürmektedir. UNDP ayrıca, yerel/belde halkı düzeyinde BKH’nin olabildiğince gündelik yaşam ile bağlantılı ve görünür bir duruma getirilmesi açısından BKH’nin yerelleştirilmesinin önemini, küresel ölçekte de kabul etmektedir. UNDP Ülke Ofisi, Türkiye’deki ortaklarıyla birlikte, Türkiye’de tüm vatandaşlar için BKH’ne ulaşılmasında temel bir araç olarak demokratik yerel yönetimi ve somut yerel yönetim araçları olarak Yerel Gündem 21 destekli kent konseylerini önermektedir. Türkiye’de BKH’nin yerelleştirilmesi konusu, Hükümet’in BKH ile ilgili raporlarında yer alan bölgesel farklılıklar ve cinsiyet ayrımcılığı bağlamında özel bir önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, UNDP’nin bir demokratik yönetim programı olan Yerel Gündem 21 uygulamalarına dayalı olarak, BKH’ne ulaşılmasında, proje kapsamında desteklenen yerel düzeydeki tüm etkinliklerde, aşağıda belirtilen ilkeler dikkate alınacaktır:

- BKH’nin gerçekleştirilmesinde vatandaş hakları ile doğrudan bağlantılar kurulması

- BKH ile bağlantılı görevleri olan kurum ve kuruluşların hesap verebilirliğinin teşviki
- Başta Kent konseyleri olmak üzere, proje kapsamında desteklenen demokratik yönetim platformlarına kadınların etkin olarak katılımına yönelik somut düzenlemeler yapılması
- Yerel karar alma süreçlerinde kadınların ve gençlerin yapabilir kılınmasının sürdürülmesi
- Kent Konseylerine (Belediye Kanunu'nun 76'ncı Maddesi uyarınca) sivil toplumun ve vatandaşların katılımının teşviki ve özel ilgili gerektiren grupların ayrımcılık görmeden ve önemsenerek katılımlarının sağlanması." (Resmi Gazete, Türkiye'de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Kanalıyla BM Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin Yerelleştirilmesi Projesi Metni, 2007, s.9)

Yerel Gündem 21 Programı'nın 4. Aşaması olarak ifade edilen proje kapsamında; kent konseylerinin kurumsal bir yapıya dönüştürülmesi, yerel yönetim mekanizmaları olarak faaliyetlerini yürütmesi, kent konseylerinin gelişiminin sağlanması amacıyla gerekli teknik desteğin sağlanması ve yerel gündem 21 süreçlerinin kent konseyleri adıyla benzer hedefler ışığında devam ettirilmesi hedeflenmiştir.

3.1. Kent Konseylerinin Yasal Çerçevesi

Yerel Gündem 21 Programı ile Türkiye'de Kent Konseylerinin oluşumu ve gelişmesi sağlanmış, daha sonrada yasal çerçevesi aşağıda bahsedilen mevzuat doğrultusunda yaygınlaştırılmıştır.

3.1.1. 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda Kent Konseyi

5393 sayılı Belediye Kanununun 76. Maddesi kent konseylerini ele alarak, kent konseylerinin amacı ve kısaca çerçevesinden bahsetmektedir. Ayrıca çalışma usul ve esaslarının İçişleri Bakanlığı'nca hazırlanacak yönetmelikle belirleneceği hususunu içermektedir. Kent Konseyleri Yönetmeliği 8 Ekim 2006 tarihinde ve 26313 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tarihten sonra ülke genelinde

kent konseyleri oluşturulmaya başlanmıştır. Ancak kent konseyleri oluşum ve işleyişinde karşılaşılan sıkıntılar nedeniyle yönetmeliği yeniden gözden geçirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. 2009 yılının başında yönetmelikte birtakım değişiklikler yapılarak, “Kent Konseyi Yönetmeliğinde değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik “ 6 Haziran 2009 tarihinde 27250 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

5393 Sayılı Belediye Kanununun 76. Maddesi şöyledir;

“MADDE 76.- Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar. Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usul ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

3.1.2. Kent Konseyleri Yönetmeliği

5393 sayılı Belediye Kanununda belirtildiği üzere Kent Konseyi Yönetmeliği oluşturulmuş olup, 2006 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kısaca önemli noktaları vurgulamanoktasında, öncelikle Kent Konseyi Yönetmeliği’nin amacından başlamak gerekir. (bkz. Ek-2)

“Madde 1 - (1) Bu Yönetmeliğin amacı; kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetişim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.”

Kent Konseylerinin amacının yanında yönetmelikte ne şekilde tanımlandığı da önem taşımaktadır. Kent Konseyi tanımı aşağıdaki ifadelerle belirtilmektedir.

“Madde-4

b) Kent konseyi: Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşerilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarını (ifade eder.)”

Kent Konseylerinin oluşumu ve ilk kuruluş aşaması, Belediye Başkanın çağrısı ile yapılacak ilk toplantıda sağlanmakta olup, oluşum koşulları Yönetmeliğin 5. Maddesinde ifade edilmiştir.

Kent konseylerinin ilk toplantısı oldukça önemlidir. Kent Konseyi üyelerine Kent Konseylerinin amaçlarını ve çalışmalarını doğru bir şekilde anlatmak gereklidir. Özellikle iyi uygulama örneklerine yer vererek, kent konseylerinin öncelikle kent ölçeğinde bir yapı ve halkın yerel yönetime katılmasında gerekli bir araç olduğunu vurgulamak önem taşımaktadır.

Kent Konseylerinin çalışmalarını yürüttüğü organların yapısına gelindiğinde Kent Konseyleri Yönetmeliğinde, 9. maddede ifade edildiği üzere, genel kurul, yürütme kurulu, meclisler ve çalışma grupları ile kent konseyi başkanlarıdır.

Kent Konseylerinin en yetkili organı olan genel kurul ve yürütme kuruluna kent konseyi başkanı başkanlık etmektedir. Kent konseyi başkanı ve yürütme kurulu genel kurul tarafından seçilmektedir. Kadın ve gençlik meclisleri başkanları yürütme kurulunun doğal üyesi olarak belirlenmiştir. Ayrıca kent konseyi genel sekreterliği oluşturularak, genel sekreter bir organ değil bir koordinatör olarak tanımlanmaktadır.

Kent konseyleri kentte bulunan her kesimden katılımı önceleyen bir yapı ile oluşturulmaktadır. Temel amaç sivil bir yapı oluşturarak, demokratik bir katılım ile kenti bütünleyebilmektir. Kent konseylerinde halkın her kesiminden aktif ve katılımcı

bir üye yapısı oluşturmak hedeflenmiştir. Üyelik yapısı halen tartışılmakta olan kent konseylerinde aktif katılımçılık esas olmakla birlikte kentle ilgili alınacak kararlarda her kesimden katılımın sağlanması ve bu noktada ortak karar alınabilmesi önem taşımaktadır.

“Kent konseyi üyeliği

MADDE 8 –(1) Kent konseyi; merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmak üzere aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur:

- a) Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi,*
- b) Belediye başkanı veya temsilcisi,*
- c) Sayısı 10’u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri,*
- ç) Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30’unu geçmemek ve 20’den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri,*
- d) Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri,*
- e) Üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci,*
- f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri,*
- g) Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi.”*

Türkiye’de kurulmuş olan konseylerin, Kent Konseyleri Yönetmeliğinde belirlenmiş olan temel görevler ışığında işlediğini görmekteyiz. Kent Konseylerinde yeni bir yönetim anlayışı içinde yaşam kalitesinin geliştirilmesi hedefine yönelik çalışmalar yürütmek temel ilkelerden olmuştur. Yönetmeliğin 6. Maddesinde belirtilen kent konseylerinin görevleri arasında;

Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrlik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,

Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak.

Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmasına katkıda bulunmak,

Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek, kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,

Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak, sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,

Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak, çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,

Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak, kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır yer almaktadır.

Kent Konseylerinin Çalışma ilkelerinin Yerel Gündem 21 süreçleri ile ilişkili olduğunu Kent Konseyi yönetmeliğinin 7. Maddesindeki ifadelerden de görmekteyiz. Yerel Gündem 21 Programı Türkiye’de kent konseylerinin oluşumunda önemli bir yapı taşı konumunda olmuştur.

Yerel Gündem 21 Programının uygulandığı dönemlerde oluşturulan kent konseyleri çalışmalarını kendi hazırladıkları tüzüklerle yürütmüştür. Kent Konseyi Yönetmeliği sonrası, yönetmelikte de her kentin özel durumunu yansıtacak bu düzenlemenin yapılması yönünde açık kapı bırakılmış olmakla beraber, tüzük yerine yönerge adı kullanılmıştır.

Ayrıca Kent Konseyi Yönetmeliğinde, kadın ve gençlik meclisleri oluşturulması ile çalışma gruplarının oluşumu ve çalışma esas ve usullerinin genel kurul tarafından belirleneceği ifadesi yer almaktadır.

Kent konseylerinin işleyişi ve temel ihtiyaçların karşılanabilmesi için büyük önem taşıyan mali yapı ile ilgili ise 8 Ekim 2006 tarihli Yönetmelik'te açık bir hüküm bulunmazken, 6 Haziran 2009 tarihli revize yönetmelikte;

“Kent Konseylerinin mali yapısı

Madde 16/A-(1) Belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle aynı ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar” ifadesi yer almaktadır.

Bu madde ile kent konseylerine yönelik mali açıdan güçlü bir dayanak oluşmasını ve Belediye'nin konseye kaynak sağlamasının önü açılmıştır. Ayrıca Belediyelere maddi anlamda bağlılık, mali denetimin yapılabilmesinin önünü açmıştır.

Mali yapıyla ilgili olarak, ulusal kent konseyleri yapılanmaları içinde tartışmalar, süregelmekte iken, halen pek çok kent konseyi belediyeden destek alamadıkları için zorluklar yaşamaya devam etmektedir.

3.2. Türkiye’de Oluşturulan Kent Konseyleri Birlikleri

Bilindiği gibi Kent Konseyleri, kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehricilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetişim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Bu hedefler ışığında kent konseylerinin güçlendirilmesi ve desteklenmesini sağlamak amacıyla gerek ulusal ve gerekse de bölgesel anlamda birlik ya da platform adı altında doğal olarak gelişen oluşumlar ortaya çıkmıştır. Temelde aynı amaca hizmet eden çalışma şekilleri, kimi yönerge kimi ilkeler adı altında bir metinle desteklenmekte olan bu yapılar, kent konseylerinin katılım ve katkıları ile yaşatılmaya çalışılmaktadır. Bu yapılardan biraz daha ayrıntılı olarak incelemek gerekirse aşağıdaki bilgilere ulaşıldığı görülmüştür.

3.2.1 Ulusal Ölçekte Oluşturulan Kent Konseyleri Yapılanmaları

Bu yapılardan bir tanesi “Türkiye Kent Konseyleri Birliği” olarak adlandırılan Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı’dır. Türkiye Kent Konseyleri Birliği, birliğe dahil olan kent konseyleri arasında interaktif ve sürdürülebilir bir iletişimin kurulması ve yürütülmesi ile kentler arası deneyim paylaşımını esas alarak sürekli bir işbirliği ve iletişimin sağlanmasını amaç olarak belirlemiştir. Birlik çalışmalarını belirlemiş olduğu İlke ve Esaslar çerçevesinde yürütmektedir. İlk toplantı 13 Şubat 2010 tarihinden Bursa Kent Konseyinin ev sahipliğinde toplam 58 Kent Konseyinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Başta Yerel Gündem 21 Programı kapsamındaki kentler olmak üzere, 5393 Sayılı Belediye Kanunu hükümleri uyarınca kent konseyini kurmuş ve kurmakla yükümlü tüm belediye bölgelerinde; Kent konseyleri arasında eşit ortaklık ve dayanışma temelinde sürdürülebilir işbirliğinin geliştirilmesini hedefleyen, hemşehri hukukunu esas alan bir anlayışla kentlerin potansiyelini harekete geçirmeye çalışan ve ülkemizin tüm kentlerinden iyi yönetişimin temel prensiplerine dayalı kent konseylerinin kuruluşuna öncülük eden, bir “İŞBİRLİĞİ AĞI”nın hayata geçirilmesine karar verilmiştir.

Bu ağın oluşturulmasına ilişkin teknik hazırlıkları yürütmek üzere Afyonkarahisar, Batman, Bursa, Çanakkale, Denizli, Edirne, Gaziantep, Giresun, Karabük, Kocaeli, Manisa, Ordu, Yalova Kent Konseyleri görevlendirilmiştir. Belirlenen Teknik Hazırlık ekibince 13 Şubat 2011 tarihinde Bursa başlangıcıyla; 5 Haziran 2010 Karabük, 24 Kasım 2010 Gaziantep, 23 Aralık 2010 Karabük, 14 Ocak 2011 İstanbul’da olmak üzere toplam 5 adet hazırlık toplantısı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Bölgesel Bilgilendirme Toplantıları; Marmara ve Ege Bölgesi 14 Ocak 2011’de İstanbul’da, Doğu-Güneydoğu ve Akdeniz Bölgesi 28 Ocak 2011’de Kahramanmaraş’ta, Karadeniz Bölgesi 18 Şubat 2011’de Bolu’da ve İç Anadolu Bölgesi olmak üzere 4 Nisan 2011 Kırşehir’de gerçekleştirilmiştir.

Türkiye Kent Konseyleri Birliği’nin 2. Buluşması 15-17 Nisan 2011 tarihlerinde Kocaeli’de gerçekleşmiş olup, toplam 40 Kent Konseyi katılmış, 3. Buluşması da Çanakkale’de 28-30 Mart 2012’de gerçekleştirilmiş olup toplam 62 Kent

Konseyi, Birliğin 3. Dönem 2. Bölgesel toplantısı ise Tekirdağ'da yapılmış olup toplam 14 Kent Konseyi katılmıştır. Tekirdağ'da yapılan en son toplantıda, “Kent Konseyleri'nin Yerel ve Merkezi Karar Alma Süreçlerine Katılımı”, “Katılım Sürecinde Yaşanan Sorunlar ve Öneriler”, “Kent Konseyleri'nin Kendi İçerisindeki İşleyiş Sorunları”, “Katılımcı İllerin İşleyiş Paylaşımları”, “Kent Konseyleri İçin Bir Tüzel Kişilik Gerekli mi?”, “Kent Konseyleri Derneği Kurulabilir mi?” gündem maddeleri tartışılmaya çalışılmıştır. Toplantıda, net kararlar alınamamış olmasına karşın, katılımcı kent konseylerinin farklı görüşleri samimi olarak dile getirilmiştir. (Kurt,2012)

Ulusal ölçekte oluşturulan diğer bir ağ ise “Türkiye Kent Konseyleri Platformu” olup, ilk toplantısını 02-03 Ekim 2010 tarihinde Konak (İzmir) Kent Konseyinin ev sahipliğinde yaparak öncelikli olarak mevcut sorunların tartışılması, çözüm önerilerinin oluşturulması ve Kent Konseylerinin daha aktif hale getirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. İlk toplantıya 47 Kent Konseyi katılmış olup, yapılan ilk toplantıda özellikle Kent Konseylerinin zayıf ve güçlü yönleri ile fırsat ve tehditleri katılımcıların görüşleri alınarak dile getirilmiştir.

Özellikle kent konseylerinin yeterince anlaşılabilmesi, kurumsallaşma konusunda yaşanan sorunlar, bütçeyle ilgili sıkıntılar, gönüllü katılım yetersizliği konusu, mekânsal yetersizlikler, mevzuat konusundaki eksiklikler gibi pek çok zayıf yön ortaya konulmuştur. Zayıf yönlerin yanı sıra, fırsata dönüştürülebilecek hususlar ile güçlü yönlerin varlığı ve katılımcı kent konseylerince bu konuların dile getirilmesi toplantının önemli çıktıları olarak da görülebilir. (Kurt, 2010) İlk toplantıyı takip eden toplantılarda da yine benzer konular dile getirildiği gibi bunun dışında toplantının yapıldığı kentin güncel sorunları ve konuları da ele alınmıştır. Bu toplantıda Konak, Çankaya, Eskişehir, Silivri, Artvin, Burhaniye, Aliğa, Nilüfer, Atakum, Lüleburgaz ve Didim Platform Yürütme Kurulu üyeleri olarak belirlenmiştir. Ayrıca sekreteryanın Konak Kent Konseyi tarafından yürütülmesi kararlaştırılmıştır. Platformun 2. Toplantısı 19-20 Şubat 2011 tarihinde Çankaya'da (Ankara), 3. Toplantı 6-7 Mayıs 2011 tarihinde Eskişehir'de, 4. Toplantı 17-18 Eylül 2011'de Nilüfer'de (Bursa), 5. Toplantı 17-18 Aralık 2011'de Atakum'da (Samsun), 6. Toplantı 17-18 Mart 2012'de Didim'de (Muğla) gerçekleştirilmiştir. Platformun 7. Toplantısı ise 16-17 Haziran 2012 Lüleburgaz Kent Konseyi ev sahipliğinde yapılmıştır. Bu toplantıda en önemli gündem

maddelerinde biri “Kent Konseylerinin ve Türkiye Kent Konseyleri Platformu’nun çalışmalarında karşılaşılan sorunlar ve bugün gelinen noktanın değerlendirilmesi” olmuştur.

Platform olarak Kent Konseyleri Yönetmeliği’nin değiştirilmesine yönelik getirilen öneriler, karşılan sorunların çözüme ulaşması için bir adım niteliği taşımaktadır. Yönetmelik öneri maddeleri arasında; Kent Konseylerince alınan kararların Belediye Meclisi gündemine getirilmesi maddesinin, kararların sadece tavsiye niteliğinde kalmayıp, uygulamaya geçirilmesi aşamasında Belediye Meclisince de olumlu ya da olumsuz olarak karar alınması önerisi ile yine konunun Belediye Meclisince gündeme getirilmemesi, karar alınmaması veya konseye bildirilmemesi durumunda konsey kararının belediye meclisince kabul edilmiş sayılması gibi önemli vurgular yer almaktadır. Yönetmelik öneri maddeleri arasında göze çarpan diğer önemli bir öneri ise maddi yapıyla ilgilidir. Konseyin kendine ait bir bütçesinin olması, Belediye’nin İller Bankası payının %1’ini konseyin hesabına aktarması, harcamaların denetlenmesi için Konseyin Yürütme Kurulu dışında denetleme kurulu oluşturularak yapılması da önerilmektedir.

Türkiye Kent Konseyleri Platformu Lüleburgaz toplantısında, Eskişehir Milletvekili Sayın Kazım KURT tarafından Türkiye Millet Meclisi Başkanlığı’na sunuluna kanun teklifi önerileri gündeme alınmıştır. Platform çalışmaları bünyesinde gerçekleşen önemli adımlardan biri olarak sayılan bu gelişme, Eski Eskişehir Kent Konseyi Başkanı şimdiki Eskişehir Milletvekili Sayın Kazım KURT’un 10 Mayıs 2012 tarihli ve 381, 382, 383 sayılı yazıları ile Belediye Kanunu ile İl Özel İdaresi Kanunu’nda Kent Konseyleri ile ilgili değişiklik önerilerini içermektedir. Teklifler, gerekçeleri de belirtilerek maddeler halinde sunulmuştur. Belediye Kanunu ile ilgili değişiklik önerileri şöyledir; “03/07/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 18. Maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

v) Kent Konseyi kararlarını görüşerek karara bağlamak.” Bu önerinin gerekçesi olarak; “Kent konseylerinin işlevini geliştirilmesi ve sivil toplumun denetiminin artırılması, belediye ile belediye meclisinin, kent yaşamındaki sivil ve demokratik katılımı dikkate alarak kenti yönetmesinin sağlanması amaçlanmıştır” denilmektedir.

Diğer değişiklik önerisi ise; “03/07/2005 tarihli ve sayılı Belediye Kanununun 76. Maddesinin ikinci fıkrasına aşığıdaki cümle eklenmiş ve üçüncü fıkrası aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Belediye sınırları içindeki, genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamının 1/1000’i kent konseyi hesabına Maliye Bakanlığı tarafından aktarılır.”

“Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ve il genel meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Belediye meclisi ve il genel meclisi, konseyden gelen bu kararları en geç ilk iki toplantısında değerlendirmek ve bir karara bağlamak zorundadır. Herhangi bir karar verilmez ise kent konseyi kararı meclisçe kabul edilmiş sayılır. Kent konseyinin çalışma usul ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.” Bu maddenin gerekçesi olarak şu ifadeler kullanılmıştır. “Kent yaşamında sivilleşmenin ve kent halkının yönetime katılmasının önünü açmak, geliştirmek, idarelerin de dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme anlayışının gelişmesi amacıyla kurulmuş olan kent konseylerinin pratik yaşam içerisindeki karşılaştıkları güçlükleri ortadan kaldırmak ve demokratik katılımı artırmak gerekmektedir. Kent konseylerinin hem bütçelerinin oluşması hem de yaptırım güçlerinin artırılması için, yönetimlerin denetime açık olması sağlanmalıdır. Kent yaşamının önemli kararları, sivil toplum örgütleri ve demokratik kitle örgütleri olmadan sadece meclislere bırakılması eksiklidir.”

İl Özel İdaresi Kanununda değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ise şöyledir; “22/02/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşığıdaki bent eklenmiştir.

p) Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilip karara bağlanması.” Bu telifin gerekçesi olarak da; “Belediye Kanununun 76. Maddesine göre kurulan kent konseylerinin, sadece belediyelerin değil, tüm yerel yönetimlere ait görev ve yetkilerle ilgili katılım, denetim ve görüş bildirme hakkı olduğu sosyolojik bir gerçektir. Bu gerçek karşısında kent konseylerinin sadece belediyelerle ilgili bir oluşum gibi görülmesi ya da kabul edilmesinin düşünülmesi yanlıştır. O yöredeki yerel yönetimlerin başka bir organı olan il özel idaresi, il genel meclisi de sivil toplum örgütlerinin ve

kentte yaşayan yurttaşların katılım ve denetimine tabii olmalıdır. Çağdaş demokrasiye ulaşılması ancak bu şekilde mümkün olacaktır.” Denilmektedir.

3.2.2. Bölgesel Ölçekte Oluşturulan Kent Konseyleri Yapılanmaları

Ulusal ölçekteki işbirliği ağlarının yanında bölgesel anlamda da Kent Konseyleri Birlikleri kurulmuştur. Bunlardan biri Trakya Kent Konseyleri Birliğidir. Birlik, Trakya toprakları üzerinde bulunan, coğrafi bütünlük arz eden birbirine komşu olan illeri, ilçe ve beldeleri kapsayacak şekilde alanı içeren bölgedeki kent konseylerinin katılımını öngörmüştür.

İlk toplantısını Edirne Kent Konseyinin çağrısı üzerine yapmış olup, toplantıya Edirne, Uzunköprü, Lüleburgaz, Kırklareli, Malkara, İpsala ve Keşan Kent Konseyleri katılmıştır. Birlik, Edirne, Tekirdağ, Kırklareli illeri ile ilçe ve belde Kent Konseyleri ve Silivri, Çatalca, Eceabat ve Gelibolu Kent konseylerinden oluşmaktadır. Birlik, bölgesel olarak sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlamak, çevreye duyarlılığının geliştirilmesi, katılımcılık, hesap sorma ve hesap verme ilkelerinin hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar yapmak üzere oluşturulmuştur.

Trakya Kent Konseyleri Birliğinin toplam 22 üyesi bulunmaktadır. Bugüne kadar; Edirne, Lüleburgaz, Tekirdağ, Çorlu, Kırklareli, Çerkezköy olmak üzere toplam 6 toplantı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca birlik alt çalışma grupları olarak, Afet ve Kriz Çalışma Grubu, Çevre ve Sağlık Çalışma Grubu, Kültür, Sanat ve Eğitim Çalışma Grubu ile Tarım ve Doğal Kaynaklar Çalışma Grubu belirlenmiştir.

Doğu Marmara Kent Konseyleri İşbirliği Ağı ise TR 42 Doğu Marmara Bölgesindeki Kent Konseylerini bir araya getirmeyi amaçlayan bir yapıdır. Ayrıca, Doğu Marmara Kalkınma Ajansı ile Doğu Marmara Bölgesi'nin benzer hedeflerinin gerçekleştirilmesi için bölgedeki Kent Konseyleri arasında işbirliği ağının kurulması amaçlanmıştır. İşbirliği ağı çalışmaları çerçevesinde Doğu Marmara kalkınma Ajansı tarafından sadece bölgede bulunan kent konseylerine yönelik “Girişimcilik Potansiyelinin Geliştirilmesi”, “Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması”, “Beşeri Zenginliklerin Geliştirilmesi” başlıklarıyla proje yarışmaları açılmakta ve kent

konseyleri ile konseyler bünyesindeki meclis ve çalışma grupları tarafından sunulan projelere hibe desteği sağlanmaktadır. (Soyugüzel, 2012, s.16-17)

Ulusal ve bölgesel kent konseyleri İşbirliği ağları dışında il düzeyinde kurulan birlikler de mevcuttur. İzmir Kent Konseyleri Birliği, Karabağlar Kent Konseyi öncülüğünde kurulmuş olup, Konak, Bayraklı, Bornova, Karşıyaka, Seferihisar Kent Konseyi üyeliğinde devam etmektedir. Bursa Kent Konseyler Birliği, Nilüfer Kent Konseyinin çağrısı üzerine bir araya gelmiş ve Osmangazi Kent Konseyinin 28 Ocak 2012 tarihinde ev sahipliği yaptığı toplantıda da birliğin oluşumuna karar verilmiştir. Aydın Kent Konseyleri Birliği, Aydın Kent Konseyinin ev sahipliğinde 28 Şubat 2012’de bir araya gelerek Nazilli, Söke, Kuşadası, Koçarlı, Didim, Yenipazar Kent Konseylerinin ortak görüş birliği ile kurulmuştur.

3.3. Kent Konseylerinin Yapısı ve Mevcut Durum

Türkiye’de sayısı net olarak bilinmemekle birlikte 200’ün üzerinde Kent Konseyi faaliyet göstermektedir. Ulusal veya bölgesel anlamda kurulan Kent Konseyleri Birlikleri, kent konseylerinin güçlendirilmesi ve kurumsallaşmasının sağlanması ile işbirliği ve iletişimin oluşturulmasının yanında sayılarının artırılarak olmayan kentlerde kurulmasına da destek olunması temel amaçlar arasında yer almaktadır. Ülkemizde 2950 belediye bulunmasına karşın kurulan kent konseyleri sayısı oldukça düşük kalmıştır.

Türkiye’de Avrupa Birliği tarafından finanse edilen, yararlanıcısı İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü olan ve proje yürütücülüğü Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından yapılan “Yerel Yönetim Reformuna Destek Projesi-LARI.Aşama” 2005-2007 tarihleri arasından uygulanarak sonuçlandırılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin Yerel Yönetim Reformu Programındaki temel hedefler olarak; yerel yönetimlerde demokratik karar alma mekanizmalarının geliştirilmesi, yerel yönetimlerin yönetsel/mali özerkliğinin, etkinliğinin ve hesap verebilirliğinin artırılması ve yerel kamu hizmetlerinin niteliğinin ve vatandaşlara erişiminin iyileştirilmesi belirlenmiştir. Özellikle vatandaşlara etkin hizmetler sunmak, politika hazırlamak ve idarelerini düzenlemek için yerel yönetim kapasitesini artırmak, Türkiye’deki yerel yönetim reformu nu daha ileriye götürmek

temel amaçlardandır. Bu çerçevede LAR-I Projesi kapsamında yerel yönetimlere ilişkin bazı çıktılara ulaşılmıştır. Projenin ilk aşamasında kent konseylerine yönelik direkt hedefler bulunmamaktadır.

Türkiye’de Yerel Yönetim Reformu Uygulamasının Devamına Destek Projesi (LAR II. Aşama), 2009-2011 tarihleri arasında uygulanmıştır. Projenin 2. Aşamasının genel hedefi, özellikle 2003-2005 yıllarında kabul edilen yeni yasaların tam olarak uygulanması yoluyla etkin, saydam, kapsayıcı ve katılımcı yerel yönetim sağlanmasıdır.

Projenin özel hedefi ise yerel yönetimlere ilişkin yeni politikaların ve yasaların etkin biçimde uygulanması için İçişleri Bakanlığının (özellikle de Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, valilik ve kaymakamlıkların), yerel yönetim birliklerinin ve yerel yönetimlerin idari kapasitelerinin ve bu kurumlar arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesidir. Projenin temel faaliyetleri 5 bileşenden oluşmakta ve 3. Bileşende kent konseyleri de gündem alınmaktadır. 3. Bileşen faaliyetleri aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

“3. Bileşen: Yerel Katılım Mekanizmalarının Güçlendirilmesi; yerel yönetimlerde demokrasi, saydamlık, hesapverebilirlik ve vatandaş katılımını teşvik etmek için kent konseylerinin ve diğer katılım mekanizmalarının kapasitelerinin geliştirilmesini hedefler. Bu amaç doğrultusunda, katılım mekanizmalarının geliştirilmesi için bir strateji oluşturulacak ve yerel düzeyde belediyeler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliğini içeren pilot projeler ve faaliyetler yapılacaktır.”

Ayrıca, kent konseyleri ve diğer katılımcı mekanizmaların etkin çalışması için kılavuz hazırlanması, katılımcı yönetimi teşvik etmek üzere yerel yönetimlerde ve STK'larda farkındalık artırıcı ve kapasite geliştirici 5 etkinlik düzenlenmesi faaliyetleri öngörülmüştür. Proje kapsamında belirlenen faaliyetler çerçevesinde pilot şehirlerde birtakım etkinlikler gerçekleştirilmiştir. (www.lar.org.tr, Proje Dokümanları, 2011)

Uluslararası Rio+20 Süreci Rio+20 Konferansı, Brezilya’nın Rio de Janeiro kentinde yapılan 1992 Birleşmiş Milletler (BM) Çevre ve Kalkınma Konferansı’nın (UNCED) 20. yıldönümü ve 2002’de Johannesburg’da yapılan Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi’nin (WSSD) 10.yıldönümünde 20-22 Haziran 2012’de yine Rio de

Janerio kentinde gerçekleştirilecektir. Konferansa, devlet başkanları, hükümet temsilcileri gibi en üst düzeyde katılım öngörülmektedir. Konferansın politik düzeydeki bir belgeyle sonuçlanması beklenmektedir.

Sonuç belgesinin yeşil ekonomiye geçişle alakalı olarak ülkelere yol gösterecek şekilde kamu ve özel sektör için gerçekçi ve uygulanabilir öneriler oluşturması ve bu verilerin üye ülkeler tarafından benimsenmesi için zemin hazırlaması beklenmektedir.

Konferansın hedefleri:

- Sürdürülebilir kalkınma konusundaki politik kararlılığa yeniden vurgu yapılması,
- Sürdürülebilir kalkınma konusunda bugüne kadar gerçekleşen başlıca zirvelerin çıktılarını konusundaki gelişmelerin ve eksiklerin ortaya konması ve
- Yeni ve yükselen tehdit ve fırsatların tarif edilmesidir.

Konferansta tartışılacak konular:

Sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğun azaltılması çerçevesinde yeşil ekonomi ve sürdürülebilir kalkınmanın kurumsal çerçevesi olacaktır.

Ülkemizin Rio+20 Zirvesi hazırlık sürecinin, Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda başta ilgili kamu kurum ve kuruluşları, STK'lar, özel sektör, üniversiteler, yerel yönetimler olmak üzere her düzeyde mümkün olan en üst düzey katılımı sağlayarak gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla, Kalkınma Bakanlığı tarafından tasarlanan süreçte çalışmalar, BM Kalkınma Programı kolaylaştırıcılığında **'Türkiye'nin 2012 BM Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı'na (Rio+20) Hazırlıklarının Desteklenmesi Projesi'** çerçevesinde yürütülmektedir. (Kalkınma Bakanlığı, 2011, s. 5)

Proje kapsamında hazırlanan mevcut durum raporu ile Rio+20 hazırlık sürecinde sürdürülebilir kalkınma gibi çok boyutlu ve çok paydaşlı bir konuda makro ölçekte ve politika düzeyinde değerlendirmeler yapılmıştır.

Türkiye Kalkınma Bakanlığı'nın "Rio'dan Rio'ya: Türkiye'de Sürdürülebilir Kalkınmanın Mevcut Durumu-2012" raporunda ele alınan konulardan biri de Kent Konseyleri olmuştur. Raporun 281 ve 282. inci bölümlerinde şu ifadeler yer almaktadır:

“281- Gündem 21 ve Yerel Gündem 21, yönetim ve yerel yönetimlerde yaklaşım değişikliklerinin önünü açmış ve Kent Konseylerinin mevzuat yoluyla kurumsallaşması ile birlikte etkin bir konuma gelmiştir.

282- Kent konseylerinin kurulması yönetim açısından önemli bir adım olmakla birlikte henüz istenilen işlevi yerine getirememektedir. Örneğin, Kent Konseylerinin kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, çevreye duyarlılık alanlarında başarılı çalışmalar ortaya koyarken; kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, yönetim ve yerinden yönetim alanlarında güçlü olmadıkları iddia edilmektedir.(Özden, 2010)”

Kent Konseylerinin gitgide gelişen ve yaygınlaşan bir yapı olduğu düşüncesi önem kazanırken, etkinliği konusunda birtakım endişeler yaşandığı da görülmektedir. Halkın yerel karar alma mekanizmalarına katılımı konusunda aktif bir platform oluşturan kent konseyleri, gerek sayıca azlığı ve gerekse de halkın ilgisizliği nedeniyle yeteri kadar varlığını hissettirmemektedir.

Ülkemizde, Yerel Gündem 21 süreciyle oluşan ve Kent Meclisi, Kent Parlamentosu, Kent Konseyi gibi adlar alarak 5393sayılı Belediye Kanunu ile yasal çerçeve kazanarak günümüze kadar ulaşan kent konseyleri benzer yapılanmalar içerisinde. Kent konseyleri kamu, özel sektör vesivil toplum kuruluşlarının katılımları ile geniş bir katılım yapısına sahiptir. Katılımın azlığı konusunda görüşlerin hakim olduğu da göze çarpmaktadır.

Kent Konseyleri çatısı altında kurulan meclisler başlıca; kadın meclisi, gençlik meclisi, çocuk meclisi, engelliler meclisi ve emekliler meclisi gibi adlar almaktadır. Meclisler ilgi gruplarının katılımı ve temsili ile şekillenmektedir. Meclis yapıları içinde başkan, yürütme kurulu üyeleri ve kimisinde danışma kurulu üyeleri ile geniş katılımlı olabilmektedir. Konseyin organlarından biri olan çalışma grupları ise çeşitli konularda oluşturulan ve gönüllü üyeleri ile kendi konuları çerçevesinde çalışmalar yapılan oluşumlardır. Aynı zamanda meclis yapıları içinde de çalışma grupları oluşturulduğu görülmektedir.

Çalışma grupları genellikle kentin sosyo-ekonomik yapısına bağlı olarak çeşitli adlar altında çeşitlenmektedir. Özellikle; tarih, kültür, turizm, çevre, sağlık, doğal kaynakların kullanımı, imar ve şehircilik, eğitim, sosyal yardımlaşma, aile gibi pek çok dalda oluşturulan kent konseyleri, belirli konularda da kurulup, çalışmalar bittikten sonra tamamlanarak sona erebilmektedir. Çalışma grupları genellikle başlangıçta az sayıda temsilci ve gönüllü ile toplanmakta, zamanla daha çok katılım ile üye sayısında da artış olabilmektedir. Grup sayıları 10-20 arasında olan çalışma grupları verimli olarak sayılabilmektedir. Bütün bu oluşumlar içerisinde STK'ların katılımı ve katkı koymaları arzu edilen bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kentlerin büyüklüğüne bağlı olarak kimi yerlerde çok sayıda kuruluşun temsil edildiği konseyler, kendi yönergelerini hazırlayarak çalışmalarını bu yazılı metinler çerçevesinde yürütmektedir. Konseyler, kentin kalkınma önceliklerinin tanımlandığı, tartışıldığı ve çözüm arandığı demokratik platformlar olarak işlev görmektedir. Amaç yönetime katılımının sağlanması olmakla birlikte; asıl istenen mevcut yerel yönetim sisteminin bilinen yetersizliklerini aşabilmek, kuruluşlar ve semt temsilcileri aracılığıyla halkın ihtiyaçlarını belirleyip, belediyecilik açısından çözümler bulabilmek, belediye olanaksızlıklarını halk katılımı ve yaratılacak kent imecesi ile aşabilmek; daha yaşanabilir, çağdaş ve dayanışma içinde bir kent oluşturabilmektir. Gündem, katılımcılardan gelen öneriler doğrultusunda oluşturulur. Görüşmeleri ve kararları daha sonraki çalışmalara ışık tutar ve halkın bilinçlenmesini sağlar. Çok aktörlülük kavramının kullanılışı esasında katılımcıların gerçek anlamda karar alma süreçlerine katılması ve eylemsel olarak da süreçlerde yer almasını ifade eder. (Emrealp, 2005, s.68.)

Kent konseylerinde kentte ait öncelikler ve sorunlar gündeme getirilerek çözüm arayışları içerisine girilmektedir. Konsey oluşturduğu çatı içerisine her kesimden katılımı sağlayabilecek bir yapı özelliği taşımaktadır. Ayrıca kentin sorunlarına bilimsel çözümler bulunması yönündeki çabalar da ortak bir çatı altında buluşmak ve ortak akıl oluşturmak hedefini ortaya çıkarmaktadır. Birlikte yönetme ve birlikte yaşama kültürü geliştirmeye yönelik gösterilen çabalara bu tür yapılar katkı sağlayabilmektedir.

4.TÜRKİYE KENT KONSEYLERİNE ÖRNEK, SİLİVRİ KENT KONSEYİ

1999 yılına dayanan Silivri Yerel Gündem 21 Kent Konseyi, yerel ilgi gruplarının katılımına dayalı bir planlama sürecinin gelişmesine yönelik mekanizmalar oluşturulması ve bunlara işlerlik kazandırılması hedefi ile kurulmuştur. Bu kapsamda bildiride; Silivri Kent Konseyinin kurulması ve ardından 2007 yılında İçişleri Bakanlığının Kent Konseyi Yönetmeliğine dayanarak resmi hale gelen ve resmen kurulmuş olan Silivri Kent Konseyi yapılanması ve günümüzdeki işleyişi anlatılacaktır. Geçmiş Dünyada ve Türkiye’de uygulanan Yerel Gündem 21 Projesine dayanan Silivri Kent Konseyi, Çevre il ve İlçelerde çalışmaları örnek olarak gösterilen bir yoğunluk içindedir.

4.1. Silivri Kent Konseyinin Oluşumu

Doğal bir limana sahip olması ve önemli ticaret yollarının üzerinde bulunması nedeniyle her dönemde önemini koruyan Silivri, antik çağda Selymbria ya da Selybria adıyla günümüzdeki yerleşim biriminin yakınında kurulmuştur. Silivri 3 bin yılı aşan geçmişi ve 45 km’lik sahil şeridi ve doğal güzellikleri ile Helenistik çağdan Bizans’a, Osmanlı’ya ve Cumhuriyet’e uzanan onlarca medeniyetin harmanı olmuştur. Ayrıca Silivri Prehistrik devirlere kadar inen tarihsel yapısıyla üzerinde onlarca medeniyet yaşamış önemli bir yerleşim birimidir.

Silivri, tarım, turizm, sanayi ve hizmet sektörlerinin sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde bir arada geliştiği, İstanbul’un batı bölgesindeki önemli bir çekim merkezidir. Silivri 860 km² yüzölçümüne sahip olup, İstanbul’un 2. Büyük ilçesi durumundadır.

Silivri İstanbul’un kırsal çeperinde eski bir tarihi yerleşmedir. İlçede son yıllara kadar ağırlıklı olarak kıyı kullanımı ve 2. konut turizmi gelişmiştir. Silivri merkezi İstanbul Metropoliten Alanı’nın yaklaşık %15-20’si kadarına hizmet vermektedir. Kentin ekonomisi %36 tarım, %29 sanayi, %25 hizmet ve %10 ticaret sektörüne dayalıdır. Tüm sektör oranlarına bütün olarak bakıldığında kent ekonomisinin çeşitlilik

gösterdiği söylenebilir. Diğer yandan ekonomik aktivitelerde tarım sektörü en büyük payı almaktadır.

Silivri Kent Konseyi, 1999 yılında Silivri Yerel Gündem 21 ile temelleri atılmış ve yerel ilgi gruplarının katılımına dayalı bir planlama sürecinin gelişmesine yönelik mekanizmalar oluşturulması ve bunlara işlerlik kazandırılması hedefi ile kurulmuştur. Bu doğrultuda tüm sivil toplum kuruluşları, siyasi partiler, kamu kurumları, yerel kuruluşlar, ilgi grupları, belde belediyeleri ve muhtarlar Kent Konseyinde yer almıştır. 2007 tarihli İçişleri Bakanlığı'nın Kent Konseyi Yönetmeliği kapsamında yönetmeliğe uygun olarak yeniden yapılandırılmış ve faaliyetlerine devam etmektedir.

Silivri Yerel Gündem 21, 1999 yılında Yerel Gündem 21 Proje ortağı olmuş ve 2004 seçimlerine kadar faaliyetlerini yürütmüştür. Yerel Gündem 21 içinde oluşturulan Kent Konseyi yapılanması ve konseye bağlı oluşturulan çalışma grupları ile bu süre içinde faaliyetlerini sürdürmüştür.

Silivri Yerel Gündem 21 sürecinde; Afet Kriz Çalışma Grubu, Çevre Çalışma Grubu, Eğitim Çalışma Grubu, Sağlık Çalışma Grubu, Kadın Çalışma Grubu, Gençlik Çalışma Grubu, Spor Çalışma Grubu, Engelliler Çalışma Grubu, Tarım Çalışma Grubu, Kültür Sanat Çalışma Grubu, Çocuk Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Yerel Gündem 21 Programı uygulayıcısı olarak Silivri'de kentin öncelikleri doğrultusunda bazı proje ve etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Belediye yönetiminin yürüteceği bazı projeler konusunda halkın görüş ve onayını alması ise Yerel Gündem 21 ruhuna uygun bir sürecin uygulanmakta olduğu sinyallerini vermiştir. Bu örnekleri şöyle özetleyebiliriz;

26 Ağustos 1999 tarihinde Silivri Belediye Başkanı'nın önergesi üzerine Kent Konseyi toplantıya çağrılarak, Silivri Belediyesi'ne ait olan kent içi ulaşımı sağlayan belediye otobüslerinin ve kreşin özelleştirilmesi konusunun tartışılması ve tartışmalar sonunda yapılan oylamada kreşin özelleştirilmesi, otobüslerin ise aynı sistemle çalıştırılmasına karar verilmiş olması.

Diğer bir örnek ise, 18 Kasım 1999 tarihinde Silivri Belediye Başkanı'nın daveti üzerine Kent Konseyi toplantıya çağrılarak, Çatalca-Hallaçlı Köyünde açılan su kuyularından, Yolçatı Köyü'ndeki ana depoya su getirecek olan 21,5 km' lik isale hattı için kaynak bulunması konusunun görüşülmesi ile projenin Kent Konseyince

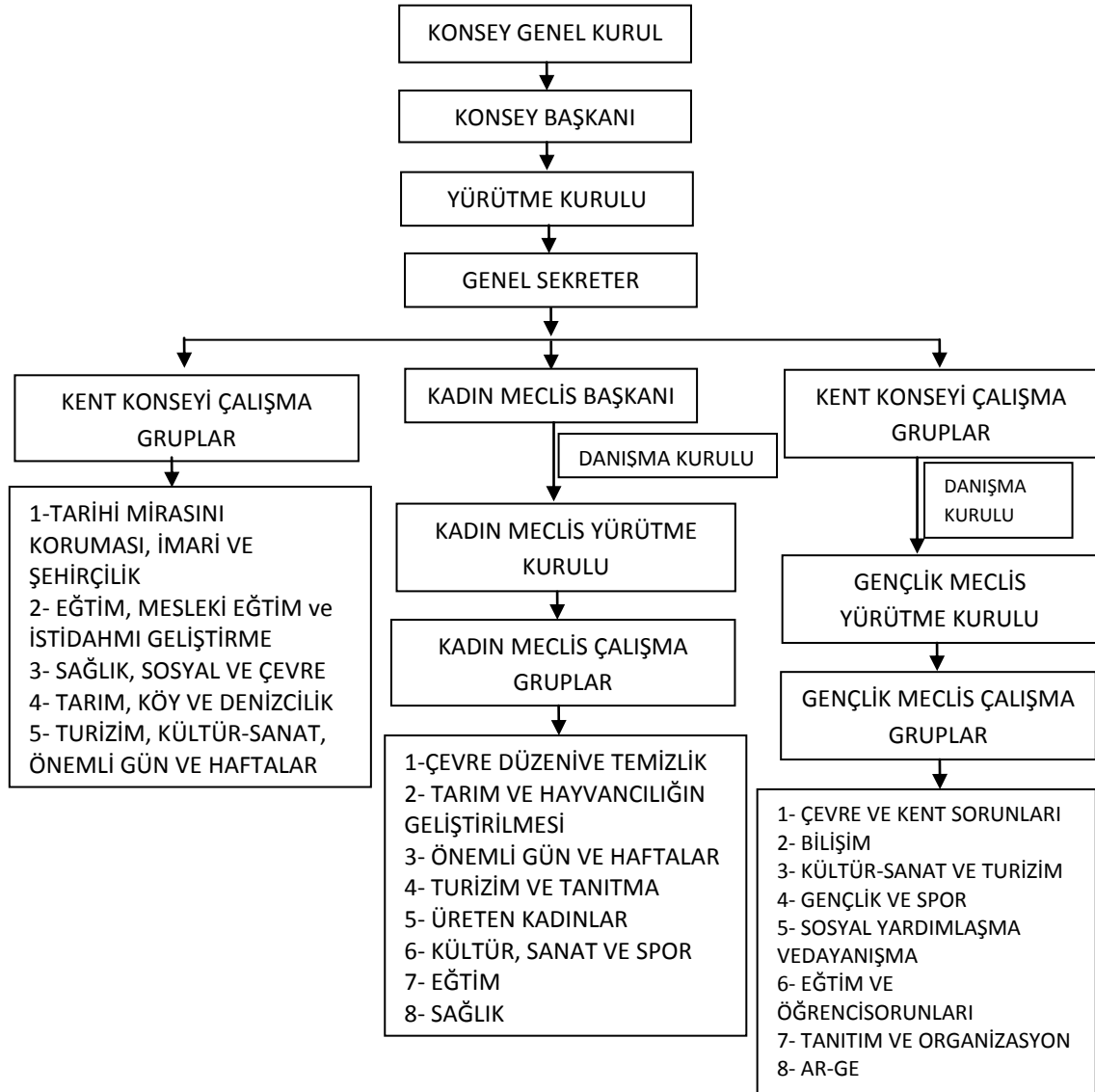
anlatılması ve tartışmaya açılmasıdır. Daha sonraki aşamada, Kent Konseyi üyelerinin görüşlerini bildirdikten sonra oylama yapılması ve Silivri Belediyesi tarafından önerilen kaynak modelinin uygulanmasının karara bağlanması olmuştur.

Silivri’de kurulan Cezaevine karşı çıkma eylemlerinin yürütülmesi ve çeşitli sivil toplum örgütlerince ve muhtarlıklarca açılan davalar ile Yerel Gündem 21 Hukuk Komisyonunun hazırladığı dava dilekçesinin mahkemeye sunulması gibi konularında gündeme alındığı görülmüştür.

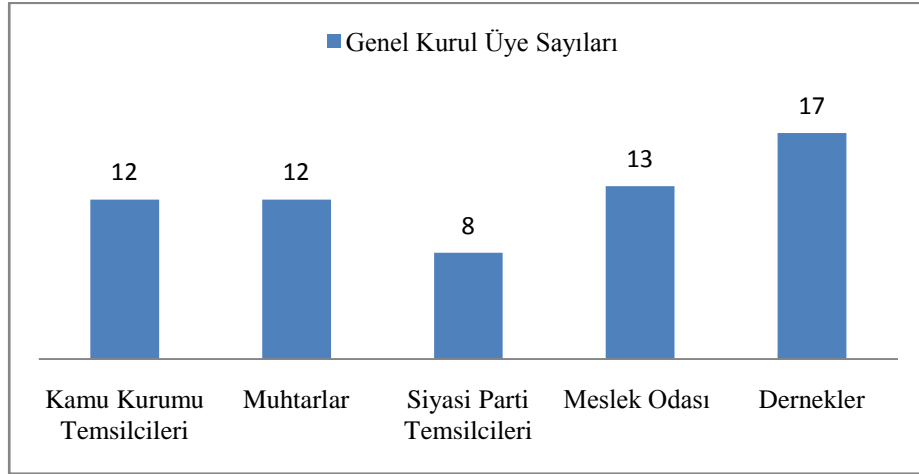
Silivri Yerel Gündem 21 süreci içinde Kent Konseyi toplantıları dışında çalışma gruplarının ürettiği projelerin uygulanması çalışmaları yürütülmüştür. Çevre, kadın sorunları, tarım ve eğitim konularında yine engelliler ve spor gibi alanlarda çalışmaların yapıldığı da görülmektedir. Bunlar arasında; kadınlara yönelik el sanatları kursları, sağlıklı yaşamı özendirme için bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması faaliyetleri, gençlere yönelik çeşitli aktiviteler, engellilere yönelik el becerileri kurslarının düzenlenmesi, okuma-yazma kursları, Balıkçılar Derneği ile birlikte "Marmara'da Trol'e Hayır" eylemleri gibi çalışmalar öne çıkmaktadır. (Silivri Yerel Gündem 21, 2003)

4.2. Silivri Kent Konseyi'nin Organizasyon Yapısı

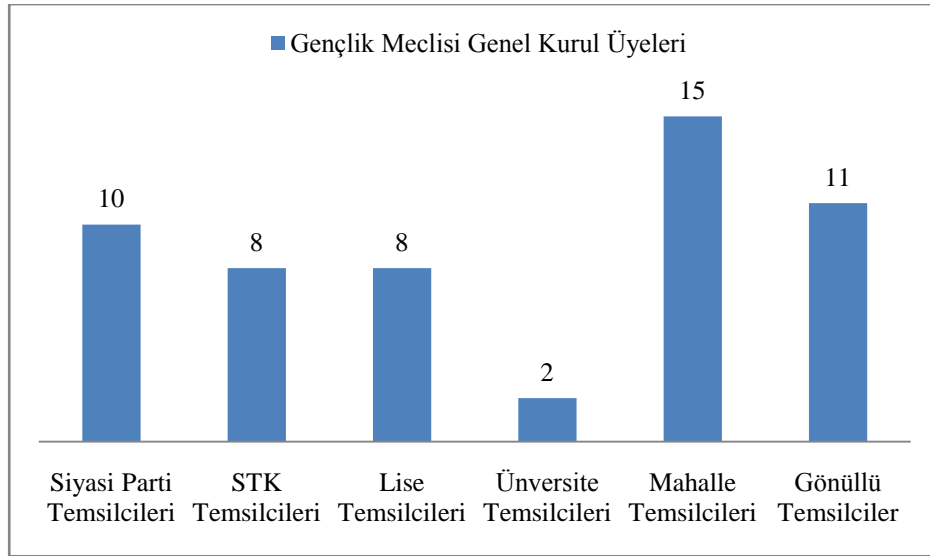
Silivri Kent Konseyi "Kent Konseyi Yönetmeliği" doğrultusunda; 2007 yılında yeniden yapılandırılarak bugünkü konumuna gelmiştir. Silivri Kent Konseyi, genel kurul, yürütme kurulu, çalışma grupları, kadın meclisi ve gençlik meclisi olmak üzere çeşitli yapılardan oluşmaktadır. En üst karar verici organ Genel Kurul'dur. Genel kurul yönetmeliğe uygun olarak merkezi yönetim, yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları, muhtarlar, vakıflar, noterler, sendikalar ve çalışma grupları temsilcilerinden oluşan bir üye yapısına sahiptir.

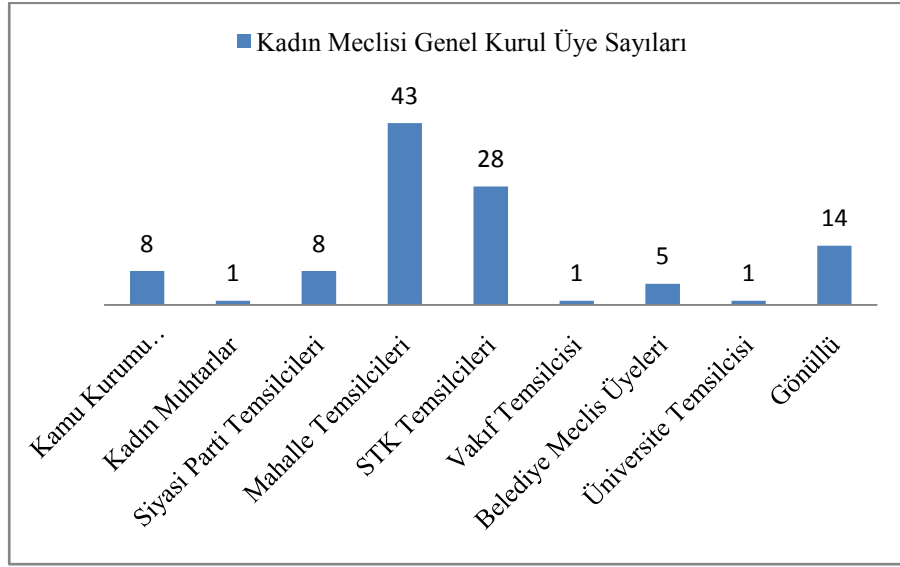
Şekil 4.Silivri Kent Konseyi Organizasyon Şeması
Kaynak: Silivri Kent Konseyi Çalışma Raporu, 2012

Şekil 5. Silivri Kent Konseyi Genel Kurul Üyeleri
Kaynak: Silivri Kent Konseyi Çalışma Raporu, 2012

Şekil 6. Silivri Gençlik Meclisi Genel Kurulu Üyeleri
Kaynak: Silivri Kent Konseyi Çalışma Raporu, 2012

Şekil 7. Silivri Kadın Meclisi Genel Kurul Üyeleri
Kaynak: Silivri Kent Konseyi Çalışma Raporu, 2012

4.3. Çalışma Grupları

Kent konseyleri yapısı içinde önemli bir konuma sahip olan çalışma grupları, belirlenen öncelikler doğrultusunda, kente dair sorunların çözümüne yönelik çalışmalar yapan, yeterli bilgi ve birikime sahip farklı sektörlerden ve kuruluşlardan gelen kişilerden oluşmaktadır. Silivri Kent Konseyi çalışma gruplarının, çalışmalarını belirli ilkeler ve kurallar çerçevesinde yürütebilmesi amacıyla “Çalışma Grupları Kuruluş ve Çalışma Esasları” hazırlanarak Kent Konseyi genel kurulunca kabul edilmiştir.

Silivri Kent Konseyi yapısı içerisinde, Kent Konseyi Başkanı ile birlikte seçilmiş 9 kişi ve doğal üye olarak kabul edilen Kadın Meclisi Başkanı ve Gençlik Meclisi Başkanı da dahil olmak üzere toplam 11 kişiden oluşan Yürütme Kurulu ve 1 de Genel Sekreter bulunmaktadır.

Çalışma Grupları ise; Tarihi Mirasın Korunması, İmar ve Şehircilik Çalışma Grubu, Sağlık, Sosyal ve Çevre Çalışma Grubu, Kültür, Sanat ve Önemli Gün ve Haftalar Çalışma Grubu, Eğitim, Mesleki Eğitim ve İstihdamı Geliştirme Çalışma ve Tarım, Köy ve Denizcilik Çalışma Grubudur.

Çalışma grupları oluşturulurken Yürütme Kurulunca yapılan çalışmalar ile grup üyelerinin bir kısmı genel kurul üyelerinden bir kısmı çeşitli Sivil Toplum Kuruluşları temsilcilerinden ve halkın içinden gelen uzman ve yetkin kişilerden oluşturulmuştur. Başlangıçta 5-6 kişilik çekirdek grup ile oluşturulan çalışma gruplarının gönüllü sayısı zaman içerisinde artmıştır. Her çalışma grubunun bir başkanı bulunmakta olup, başkan tek karar verici olmamakla birlikte diğer üyeler ile eşit söz hakkına sahiptir. Grup başkanlığı temsil özelliği taşımakta ve toplantıların düzeni ve koordinasyonu açısından önem taşımaktadır.

Çalışma Grupları, gönüllü katılımın yanında çeşitli kurum temsilcileri ve sivil toplum temsilcilerini de içine alarak faaliyetlerini yürüttüğü takdirde daha verimli oldukları görülmektedir. Fakat gönüllü katılım gönlünce katılım anlamına gelmediği için, çalışma grupları kendi çalışma koşullarını belirledikleri ilkeler çerçevesinde yürütmeyi tercih etmektedirler. Katılımın artırılması konusunda çalışmalar yürütülmekte, somut projeleri hayata geçirerek daha çok insana ulaşabilme yönünde çabalar sarfedilmektedir.

Şekil 8. Silivri Kent Konseyi Yürütme Kurulu Toplantısı
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2011

4.4. Meclisler

Kent Konseyleri yapısı içerisinde tanımlanan Meclisler, konseylerin çalışmalarının geniş bir platformda ve her kesimden grupların katılımına imkan verebilmesi amacıyla oluşturulan yapılardır. Silivri Kent Konseyi çatısı altında Kadın

Meclisi ve Gençlik Meclisi oluşturulmuş olup, bu bölümde meclis yapıları ve yapılan çalışmalar hakkında örneklerle bilgiler verilmiştir.

4.4.1. Kadın Meclisi

Kadın Meclisi, kent konseyinin önemli yapı taşlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadın meclisi, kent konseyi ile benzer çizgilerde, kadınlarla ilgili kentteki tüm grupları bir “ortak çatı” altındabuluşuran bir platform niteliğini taşımaktadır.Bu özelliğiyle kadın meclisi, kadın çalışmaları yürüten sivil toplumkuruluşlarını ve bu tür kuruluşların kendi aralarında oluşturduklarıdayanışma platformlarını bu “ortak çatı” anlayışıyla bünyesinde toplamaktadır.

Buna bağlı olarak, kadın meclisi, kendi şemsiyesi altında buluşankadın örgütlerinin işlevini devralmaya veya “yerine geçmeye” çalışanya da kendisini bir “üst örgüt” olarak görerek, bunlar adına hareketetmeyi hedefleyen bir yapı olarak da görülmemelidir.Kadın meclisi, diğer yapılardan bağımsız bir şekilde, sivil bir oluşumunitici gücüyle çalışmasına karşın, kendi başına bir sivil girişim olmanın ötesinde, Kent Konseyi’nin merkezi yönetim, yerelyönetim ve sivil toplum üçgeninde oluşturduğu, geniş temsil yapısınıkadınlara ilişkin olarak gerçekleştiren ve kadınların kent yönetimine“temel ve eşit ortaklar” olarak katılmalarını ve söz sahibi olmalarınısağlayan bir yapıdır.(Emrealp, 2005, s.84)

Silivri Kent Konseyi Kadın Meclisi, Kent Konseyi Yönetmeliği’nin 4. Maddesine istinaden 12 Mayıs 2010 tarihinde kurularak, Silivri’deki örgütlü ve örgütsüz tüm kadınları çatısı altında toplayan bir yapılanma içerisinde. Kadın Meclisi oluşumu ile Silivrili kadınların güçlü bir şekilde temsilinin sağlanarak, Silivri ölçeğinde kadınlarla ilgili öncelikli konuların, kadınlara karşı yapılan her türlü ayrımcılığa ve aile içi şiddete karşı güç birliği yapılması, kadınların sorunlarından, gereksinimlerinden ve beklentilerinden yola çıkarak çözüm önerileri ve projeler üretilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, kent içinde yaşayan tüm kadınların kent yönetiminde ve karar alma süreçlerinde daha aktif rol almaları, demokratik katılımın ve katılımcı yapının güçlendirilmesi hedefiyle gönüllük esasına dayalı bir anlayışı benimsemiştir.

Silivri Kadın Meclisi yapısı içerisinde 11 kişiden oluşan Yürütme Kurulu ve Danışma Kurulu yer almaktadır. Meclis çalışmalarını daha etkin olarak gerçekleştirebilmek amacıyla Çevre Düzeni ve Temizlik Çalışma Grubu, Tarım ve Hayvancılığın Geliştirilmesi Çalışma Grubu, Önemli Gün ve Haftalar Çalışma Grubu, Turizm ve Tanıtma Çalışma Grubu, Üreten Kadınlar Çalışma Grubu, Kültür, Sanat ve Spor Çalışma, Sağlık Çalışma Grubu, Eğitim Çalışma Grubu oluşturulmuştur.

4.4.2. Gençlik Meclisi

Gençlik çalışmaları Türkiye’de önce Habitat ve Gündem 21 Gençlik Derneği’nin koordinasyonu ile Yerel Gündem 21 kentleri tarafından oluşturulmuştur. Bu süreç içerisinde Ulusal Gençlik Parlamentosu(UGP) oluşturularak bu yapı ile diğer kentlerle iletişimi, ortak projeler üretilerek eş zamanlı uygulamalar yapılmasını ve ülke genelindeki sorunların gençlerin gözüyle gündeme alınmasını da hedeflenmiştir. Türkiye’deki Gençlik Meclislerinin büyük çoğunluğu Ulusal Gençlik Parlamentosu aktif üyesidir.

Silivri Kent Konseyi Gençlik Meclisi, 30 Haziran 2010 tarihinde, Kent Konseyi Genel Kurulunca alınan karar gereği ve Kent Konseyleri Yönetmeliği doğrultusunda oluşturulmuştur. Silivri Gençlik Meclisi gençlerin karar alma süreçlerinde aktif olarak görev alması, kent yaşamı içerisinde yaşanan sorunların tespiti ve çözümüne yönelik proje üretmelerini sağlamak, tüketici gençlikten üretici gençliğe geçişi hızlandırmak, sivil toplum ve gönüllülük bilincini yerleştirmeyi amaç olarak edinmiştir. Silivri Gençlik Meclisi, kadın-erkek eşitliği, şeffaflık, gönüllülük, ulusal ve uluslar arası düzeydeki sözleşmeler çerçevesinde gençlerin hak ve özgürlüklerini korumak, herhangi bir ayırım gözetmeksizin kişisel çıkarlardan uzak kalmayı ilke olarak benimsemiştir.

Silivri Gençlik Meclisi üye yapısı içinde 15-30 yaş gençlerden oluşan temsilciler bulunmaktadır. Bunlar; hedef yaş grubundaki gençliğe yönelik çalışmalar yürüten dernekve vakıflar ve gençlikle ilgili sivil girişimlerin temsilcileri, üniversite öğrenci konseyleri temsilcileri, lise öğrenci birlikleri temsilcileri, gençlik kulüpleri, öğrenci klüpleri ve okul öğrenci birliklerinin temsilcileri, örgütsüz gençlerin temsilcileri (Çalışma Grupları aracılığıyla, çalışan, işsiz ve engelli gençlerin temsilcileri veya

mahalle ölçeğindeki gençlik temsilcileri), siyasal partilerin Gençlik Kolları'nın temsilcileridir.

Silivri Gençlik Meclisi çatısı altında, Bilişim Çalışma Grubu, Çevre ve Kent Sorunları Çalışma Grubu, Eğitim ve Öğrenci Sorunları Çalışma Grubu, Tanıtım ve Organizasyon Çalışma Grubu, sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Çalışma Grubu, Gençlik ve Spor Çalışma Grubu, Kültür-Sanat ve Turizm Çalışma Grubu, Ar-Ge Çalışma Grubu faaliyet göstermektedir.

Gençlik Meclisi de Kadın Meclisi gibi Silivri Kent Konseyi'nin önemli ve vazgeçilmez bir parçası olarak, hayata geçirdiği önemli projeler ile Silivrili gençleri aktif ve gönüllü çalışmaya yönlendirmektedir.

4.5. Yapılan Çalışmalar

Silivri Kent Konseyi bir emekleme dönemini geçirdikten sonra gönüllü katılımın artması ve Konseyin kurumsallaşmasında önemli adımlar atılması ile üretmeye başlayarak Silivri için projeler ortaya koyulmuştur.

Silivri Kent Konseyi yapısı içerisindeki Yürütme Kurulu üyeleri de dahil olmak üzere gönüllü Çalışma Grupları üyelerine "Proje Hazırlama Eğitimi" verilmiştir. Bu eğitimler neticesinde bir proje hazırlama formatı oluşturulmuştur. Bu formatta Projenin Adı, Projenin Konusu, Projenin Ortakları, Projenin Yürütücüsü, Projenin Amacı ve Hedefleri, Projenin Gerekçeleri, Proje Faaliyetleri, Proje Bütçesi ve Projenin Çıktıları yer almaktadır. Proje formatı hazırlanmasındaki beklenti, çalışma gruplarının yapmak istediklerini sistematik bir şekilde aktarabilmeleri ve sunabilmelerini sağlamak olmuştur.

Şekil 9. Silivri Kent Konseyi Çalışma Grupları Bilgilendirme Toplantısı
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2010

Bu çerçevede, Kent Konseyi çalışma gruplarının ürettiği bazı projeleri şu şekilde sıralayabiliriz.

- İmar ve Şehircilik Çalışma Grubu tarafından hazırlanan “Sele Karşı Alınacak Önlemler” konulu raporun hazırlanması ve içinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve İstanbul Valiliği de olmak üzere tüm Sivil Toplum kuruluşları ve gönüllülere sunulmuş ve bu konuda bir farkındalık yaratılmıştır. Yapılan çalışma, sel felaketine karşı Silivri’de nelerin yapılabileceğini ve kurumlara düşen görevlerin neler olduğunu Kent Konseyi gözüyle anlatan bir rapor niteliğindedir.

Şekil 10.Boğluca Deresi Etkinliği
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2011

Şekil 11. Çalışma Grubu Toplantısı
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2011

- Sağlık Çalışma Grubu’nun öncülüğünde 2009 yılında Silivri’de yaşanan Sel Felaketinde Boğluca Deresi etrafındaki ev, okul, Silivri Devlet Hastanesi ve esnafın ciddi zararlar görmesi nedeniyle “Boğluca Deresi Islah Edilsin” etkinlikleri 1 ay boyunca her hafta Çarşamba günleri tekrarlanmış ve etkinlikte toplanan imzalar ilgili

kurumlara iletilmiştir. Sağlık alanında uygulanan projelerden bazıları olarak da “Gebe ve Loğusalara Yönelik Beslenme Eğitimleri”, “Sağlıklı Yaşam” Projesi, “Ölümcül Kazalara Karşı alınacak Önlemler “ Projesi sayılabilir.

Şekil 12.Mimarsinan Mahalle Evi, Gebe Loğusa Eğitimi
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2011

- Silivri tarihi geçmişi ve geçmişten günümüze gelen tarihi eserleri ile önemli bir konuma sahip bir kenttir. Bu doğrultuda Tarihi Kültürel Mirasın Korunması ve Çevre Çalışma grubu tarafından tüm okullarda ve halka dağıtılmak üzere Silivri'nin tarihi eserleri ile ilgili tanıtıcı broşür hazırlanmıştır. Yine “Silivri’deki Tarihi Anforaların Toplanması” Projesi, “Silivri’deki Tarihi Sarnıcın Ziyarete Açılması” Projesi, “Silivri’deki Tarihi Osmanlı Mezar Taşları” Projesi, “Anıt Ağaçların Tespiti ve Korunması” Projeleri hazırlanarak uygulanmak üzere Silivri Belediyesi’ne sunulmuştur.

-“Tarihi Çeşmelerin Tespiti ve Restorasyonunun Sağlanması” Projesi, Silivri'nin tarihi varlıklarını, kültür mirasını belirlemek ve günyüzüne çıkarmak konusunda devam eden çalışmalar kapsamı içinde tarihi çeşmelerin de önemli bir yer tutması ve çeşmelerin yapıldıkları yılların izlerini taşıyan, bu sebeple bile korunmaya ihtiyacı olan tarihi ve kültürel yapılar olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamak amacıyla hazırlanmıştır.

Şekil 13.Silivri Tarihi Çeşmeleri-1**Şekil 14.** Silivri Tarihi Çeşmeleri-2
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2011

Bu örnek projeyeyle hem bu çeşmeleri onarıp koruma altına almak, hem de Silivri'nin imajına katkıda bulunmak amacı taşınmaktadır. Gerçekleştirilecek bu çalışmalar ile gençlerin ve çocukların tarih ve kültür varlıklarının korunması gerektiği bilincini, arttırmak hedeflenmektedir. Projenin Silivri Belediyesi'ne sunulması ile restorasyon projeleri hazırlanmaya başlanmış ve ilk çeşmenin restorasyonu gerçekleştirilmiştir. Diğerleri için de Silivri Sanayici İşadamları Derneği katkıları ile çok sayıda kuruluş, restorasyonlara sponsor olmaya karar vermiştir.

-“Silivri'nin Tarihi Simgeleri” Projesi hazırlanarak bu kapsamda önemli faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Projenin amacı; Silivri'nin tarihi ve turistik özelliklerini yansıtarak, kültürel değerlerini anlatan simgeler hazırlanması ve bu sayede ilçenin tanıtımına katkıda bulunmak olarak belirlenmiştir. Aynı zamanda Silivri'ye günübirlik ve tatil amaçlı olarak gelen turistlerin geldiklerinde kenti anlatan simgeleri de hediyelik eşya olarak götürmeleri amaçlanmaktadır. “Simgeler Projesi” kapsamında hazırlanan proje ile belirlenen simgeler Silivri Belediyesi'ne iletilmiştir. Silivri Belediyesi Mahalle Evlerinde kurslara katılana mahalleli kadınlar tarafından simgeler (yoğurtçu heykeli, Silivri'nin tarihi mekanlarını gösteren magnetler, bardak vb. hediyelik eşya haline getirilmektedir. Bu hediyelik eşyaların festival vb. organizasyonlarda dağıtımı ve satışının yapılması amaçlanmıştır.

Şekil 15. Silivri Simgeleri

Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2010

- Tarım, Hayvancılık ve Denizcilik Çalışma Grubunca “Silivri Kent Konseyi Ormanı” Projesi hazırlanarak, Silivri Belediyesi işbirliğinde uygulanması amaçlanmıştır. Hazırlanan proje belediyeye sunularak, Silivri Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü tarafından peyzaj projesi ve ağaç tespitleri yapılmıştır. Yaklaşık 11.000 m2 lik bir alanda 45 bitki türü olmak üzere toplam 850 adet ağaç dikilmesi sağlanmıştır. Düzenlenen alan önce Kent Ormanı iken Botanik Park olarak isimlendirilmiştir. Botanik Parkın açılışı 5 Haziran Dünya Çevre Gününde, çok sayıda sivil toplum örgütü temsilcisi, Belediye temsilcileri ve Kent Konseyi üyelerinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Şekil 16. Botanik Parkı Açılışı

Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2012

-Ayrıca Silivri Kent Konseyi öncülüğünde Silivri Kaymakamlığı ve Silivri Belediyesi işbirliğiyle “Kompozisyon, Resim ve Fotoğraf Yarışmaları” gerçekleştirilmiştir. Yarışmada dereceye giren eserler Silivri Geleneksel Yoğurt Festivalinde sergilenmiştir. Bu yarışma ile Silivri konulu çok sayıda eser kazandırılmıştır.

Şekil 17. Ödüllü Resim Yarışması
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2011

-“Silivri Tanıtım Filmi Projesi” hazırlanarak, Silivri’yi tarihi, sosyal, kültürel ve ekonomik olarak günümüz ve gelecek kuşaklara tanıtarak Silivri’nin yazılı ve görsel hafızasını oluşturmak hedeflenmiştir. Projenin ortakları Silivri Kent Konseyi, Silivri Belediyesi, Kadir Has Üniversitesi ve Silivri Sanayici İş Adamları Derneği olarak belirlenmiştir. Silivri’nin tarımsal özellikleri yansıtan alanlar, turizm özelliklerini içeren sahil şeridi, tarihi yapıları, Silivri yoğurdu ve özellikleri, sanayi alanları, eğitim ve kültür alanları ve doğal güzelliklerini içeren görüntüler alınarak, profesyonel olarak seslendirme ve montajının yapılması sağlanmıştır. Ayrıca filmin tanıtımı çalışmaları da gerçekleştirilmiştir.

-“Silivri Logosu Projesi” kapsamında ise, Silivri’ nin tarih, kültür, doğa ve gelecek öz-görüşünü (vizyonunu) yansıtacak, Silivri ve içinde bulunduğu bölgenin imajına uygun ve akılda kalıcı bir amblem/logo’ nun tasarlanıp hazırlanması amaçlanmıştır.

Kent Konseyi koordinatörlüğünde hazırlanan projenin ortakları; Silivri Belediyesi, Kadir Has Üniversitesi ve Silivri Sanayici İşadamları Derneği olarak belirlenmiştir. Yarışma düzenlenerek belirlenecek olan söz konusu amblem/logo Silivri Belediyesi için oluşturulacak olup, kurumsal ve yöresel kullanım işlevi taşıyacağı hedeflenmektedir. Projede 17 kişilik farklı kurum ve kuruluşlardan temsilcilerin katılımı ile Seçici Kurul oluşturulmuştur. Seçici kurul tarafından en iyi ilk 5 eser seçilmesi, daha sonra halkın oylamasına sunulması, en çok oyu alan eserin Silivri Belediyesi Logosu olarak belirlenmesi hedeflenmiştir.

-Ulusal Toplantı ve Organizasyonlara katılım da sağlayan Silivri Kent Konseyi, özellikle kent konseylerinin gelişimi, desteklenmesi ve bilgi paylaşımını önemseyerek, Silivri deneyimini aktarmakta ve örnek çalışmalarını da dile getirmektedir.

Ayrıca Bursa Kent Konseyi, Tekirdağ Kent Konseyi, Çorlu Kent Konseyi, Keşan Kent Konseyi, Edirne Kent Konseyi, Babaeski Kent Konseyi, Uzunköprü Kent Konseyi gibi oluşumların temsilcilerini de misafir ederek yerel çalışmalar anlatılmıştır.

Şekil 18.Bursa Kent Konseyi Sempozyumu
Kaynak: Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı Ek CD

Kadın Meclisi

Kent Konseyinin önemli yapı taşlarından biri olan Kadın Meclisi olarak üretilen proje ve çalışmalarda kadınların aktif katılımı ve öncü rol üstlenmesi amaçlanmıştır. Silivri kadınların öncelikleri arasında en çok öne çıkan konu ekonomik anlamda yaşanan sorunlardır. Kadın Meclisi bu doğrultuda kadınların ekonomik

güçlerinin artırılmasına katkı sağlamak amacıyla “Kadınların Ürettiği El Emeği Ürünleri İçin Satış Alanları Oluşturulması Projesi” , “Organik Pazar Kurulması Projesi” Silivri Belediyesi’nin de katkılarıyla hayata geçirilmiştir.

Şekil 19. Silivri Kent Konseyi Kadın Meclisi Genel Kurul Toplantısı

Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2011

-“Bez Torba Kullanalım” Projesi kapsamında, plastik poşet kullanımını azaltarak, bez torba kullanımının yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. Silivri Belediyesi Meclisince alınan karar doğrultusunda Silivri İlçe sınırları içerisinde naylon poşet kullanımı yasaklanmıştır. Naylon poşet yerine diğer alternatif ürünler olan; bio-bozunur plastik poşetler, bez torba, kese kağıdı, file gibi ürünlerin kullanımı yaygınlaştırılmaktadır. Projede kapsamında 35.000 adet bez torba Belediye Şirketi olan Silkent ve Silivri Belediyesi katkılarıyla hazırlanmış ve çeşitli etkinliklerde dağıtılmıştır.

Silkent, Belediye Halk Ekmek büfelerinde ekmekleri vatandaşlara bez torba ile vermekte ve plastik poşet kullanılmamaktadır. Ayrıca çok sayıda organizasyonda halka ve katılımcılara bez torba dağıtılarak tanıtım çalışmaları yapılmış, halkın özellikle de kadınların bez torba kullanma alışkanlığı edinmeleri sağlanmıştır.

Şekil 20. Silivri Kent Konseyi Bez Torba Örneği
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2010

- Kadın Meclisi Sağlık çalışmaları kapsamında “Kadınlar Hayat Kurtarıyor” Projesi hayata geçirilerek, 1000 kadına İlk Yardım Eğitimi verilmesi hedeflenmiştir. Kadınların yoğun ilgi gösterdiği eğitimlere bugüne kadar toplam 400 kadar kadın katılmış olup, eğitimler devam etmektedir.

Şekil 21. İlk Yardım Eğitimleri
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2010

Şekil 22. İlk Yardım Eğitimleri Afişi
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2010

-“Bitkisel Atık Yağların Evlerden Toplanması” Projesi hayata geçirilerek pilot olarak belirlenen bölgelerde Silivri Belediyesi Çevre Koruma Müdürlüğü'nün katkıları ile ayrı toplama çalışmalarına başlanmıştır. Yasal mevzuat çerçevesinde Çevre Koruma Birimince özellikle bitkisel atık yağ üreten işletmelere (lokanta, okul kantinleri, catering firmaları vb.) yönelik gerekli çalışmalar yapılmakla birlikte, Kadın Meclisi olarak hedeflenen evlerden ayrı toplama çalışmalarına katkı sağlayabilmektedir. Proje kapsamında toplama kutuları temin edilmiş ve belirlenen apartmanlara konulmuştur.

-Ailenin temel bireyi olan kadınların eğitilmesi konusunda da birtakım projeler gerçekleştirilmiştir. “Biz Hayatın Neresindeyiz”, Aile İçi Eğitime yönelik toplantılar ve eğitimler yapılmıştır.

-“Kadınların Kendi Ürettikleri El ve Ev ürünleri Satış Pazarı” Projesi kapsamında yer belirlenerek kadınlar tarafından satış yapılması sağlanmıştır. Özellikle Silivri’deki köylerden gelen kadınlar ürettikleri ürünleri bu pazarda satışa sunabilmekte ve gelir elde edebilmektedir.

Şekil 23. Kadın Meclisi El Emeği Pazarı
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2011

-“Silivri Mutfağı 1” yemek kitabı çalışması hazırlanarak, Silivri’deki yöresel yemeklerin tariflerinin bulunduğu bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Kadın Meclisi Yöresel Yemekler Çalışma Grubu üyesi olan bayanlar yemek tariflerini oluşturarak kitabın hazırlanmasında aktif görevler almışlardır. Kitap, Turizm Haftasında Selimpaşa Turizm ve Otelcilik Okulu’nda düzenlenen bir etkinlikte tanıtılarak, katılımcılara dağıtılmıştır.

- İhtiyacı olan bayanlara ve ailelere yönelik 2. El giysi yardımları gibi sosyal çalışmalar yanında Şiir Dinletileri, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri, kadınlara yönelik toplantı ve organizasyonlar da gerçekleştirilmiştir. Bu tür organizasyonlara Silivri’de yaşayan her kesimden kadının katılımı amaçlanmıştır.

- Kadın Meclisi tarafından üretilen diğer projeler arasında “Nikahsız Çift Kalmasın”, “Sünnetsiz Çocuk Kalmasın” ve “Nüfus Cüzdansız Kimse Kalmasın”

Projeleri de yer almaktadır. Özellikle uzun süredir birlikte yaşayan fakat çeşitli imkansızlıklar nedeniyle nikah kıyamamış çiftlerin, tek tek olmak üzere nikahlarının kıyılması sağlanmaktadır. Silivri Kent Konseyi ofisinde çiftlerin Salı günleri nikahları kıyılmakta ve kent konseyi hakkında bilgilendirilmektedir bugüne kadar 150'ye yakın çiftin nikahı kıyılmıştır.

Şekil 24.Nikahsız Çift Kalmasın Projesi
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2011

-“Kütüphane Projesi” kapsamında her mahalleye bir kütüphane oluşturulması hedeflenmiş olup, Silivri Belediyesi mahalle evleri ile belediyenin bazı ek hizmet binalarına kitap desteğinde bulunulmuştur. Ayrıca Silivri Kent Konseyi ofisinde gönüllülere yönelik bir kütüphane oluşturulmuştur. Kitaplar gönüllüler tarafından kent konseyine iletilmiştir.

-Kadın Meclisi tarafından hedeflenen diğer projeler ise şunlardır: “Toprak Kaptı Silivri Yoğurdu” Projesi, “Yetişkinlere Okuma-Yazma bilinçli Yaşam Eğitimi” Projesi, “Kitap Okuma Topluluğu” Projesi, “Silivri Kendini Tanıtıyor” Projesi, “Silivri Turizm Tanıtım Bürosu” Projesive “Pazar Alanları Projesi”dir.

Gençlik Meclisi

-Her Okula Bir Fidan: Silivri Kent Konseyi Gençlik Meclisi olarak 24 Kasım öğretmenler Günü'nde Silivri genelinde eğitim-öğretim faaliyeti gösteren tüm okullar adına 100 adet çam ağacı dikilmiş ve dikilen her ağaca okullarımızın isimleri

verilmiştir. Eğitimciler Korusu olarak oluşturulan koruda yapılan faaliyet okullara birer sertifika hediye edilerek duyurulmuştur. Korunun girişine bir adet çınar ağacı dikilerek bu ağaca da Ulu Önder, Başöğretmen Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün adı verilmiştir.

Şekil 25. Gençlik Meclisi Fidan Dikimi
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2010

-Gençlik Meclisi tarafından üretilen projelerden biri “250 kg Kapağa Tekerlekli Sandalye Projesi” dir.Silivri Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü ile ortaklaşa gerçekleştirilen kampanya kapsamında 16.000 Kg plastik kapak toplanmış ve Silivri Belediyesi Engelli ve Yaşlı Koordinasyon Merkezi'nin Silivri içerisinde tespit ettiği ihtiyaç sahibi 64 engelli vatandaşa sandalye yardımıyla sunulmuştur.

Şekil 26. Kapak Toplam Kampanyası
Kaynak: Silivri Kent Konseyi 2011

-Eskileriniz Umut Olsun: Silivri genelinde başlatılan kampanyada evlerde kullanılmayan giyecek, oyuncak ve kitaplar toplanarak ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaya başlanmıştır. Silivri Kent Konseyi Ofisinde oluşturulan toplama merkezinde gelen materyaller bekletilmeden ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır. Yaklaşık 1000 öğrenciye kaynak kitap desteği sağlanmış, yüzlerce kişi kıyafetlerden faydalanmıştır.

Şekil 27. Eskileriniz Umut Olsun Projesi Afişi
Kaynak: Silivri Kent Konseyi, 2010

-“Silivri Gençlik Meclisi Gönüllülerini Arıyor” projesi kapsamında, hazırlanan afiş ve el broşürleri ile Silivrili gençlerin Silivri Kent Konseyi Gençlik Meclisi’nde görev alması sağlanması hedeflenmiştir. Silivri merkezde bulunan tüm otobüs durakları, lise ve dengi okullarda afişleme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. İnternet sitesine gönüllü ol bağlantısı oluşturulma çalışması devam etmektedir.

-“Paramı Yönetebiliyorum” eğitimi gerçekleştirilmiştir. Habitat için Gençlik Derneği tarafından tüm il ve ilçelerde verilen paramı yönetebiliyorum eğitimi gerçekleştirilmiştir. Eğitime 12 genç katılarak bütçe hazırlama, temel finans terimleri, doğru harcama yapma gibi konularda eğitim alan gençlere eğitim sonunda katılım sertifikası verilmiştir.

-“Silivri Gençleri Geleceğin Silivri’sini Konuşuyor” Toplantıları gerçekleştirilmiştir. Silivri Kent Konseyi Gençlik Meclisi tarafından 2011 Mart ayı içerisinde “Silivri’nin Gençleri Geleceğin Silivri’sini Konuşuyor” toplantı dizisi başlatılmıştır. İlk olarak Silivri’deki lise temsilcileri ile başlayan toplantılar her ay bir

kurum ile devam etmektedir. Nisan ayı içerisinde sivil toplum kuruluşları ile toplantı gerçekleştirilecektir. Eşitlik ilkesine bağlı kalınarak her kurumdan bir erkek bir kadın temsilci davet edilmektedir.

Şekil 28. Gençlik Meclisi Proje Toplantısı
Kaynak:Silivri Kent Konseyi, 2011

- Düzenlenen Geziler: 10 Kasım'da Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu M. Kemal ATATÜRK'ü anmak için 45 kişilik bir grup ile Ankara gezisi düzenlenmiştir.

-“Temel Afet Bilinci Eğitimi Projesi”,doğal afetlerin yaşamımızın birer parçası olduğu bilinci ile ilçe genelinde temel afet bilinci ile ilgili eğitim çalışmaları yapmak üzere program oluşturulmuştur. Program kapsamında verilecek olan afet bilinci, afet psikolojisi, arama kurtarma teknikleri, temel ilkyardım ve yangın söndürme eğitimleri müfredata alınmış ve lider eğitmen yetiştirilmek üzere gerekli kurum, kuruluş ve kişiler ile görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler kapsamında kurumsal destek sağlanması amacı ile Kızılay Genel Merkez Gençlik Kolları ile toplantı gerçekleştirilmiştir.

-“Grafiti Sanatı” ile gençlerin gözüyle Silivri'nin güzelleştirilmesi amaçlanmıştır. Silivri Belediyesi ve Silivri Kent Konseyi Gençlik Meclisi'nin girişimiyle, Silivri sokaklarının renkli ve modern bir görünüme kavuşması amaçlanarak, 19-25 Mayıs Gençlik Haftası'nda, Silivri'deki altgeçitler ve bazı duvarlar, profesyonel sanatçıların desenleriyle renklendirilmiştir.

Şekil 29. Silivri Grafiti Çalışması
Kaynak: Silivri Kent Konseyi

-Gençlik Meclisi tarafından hedeflenen diğer projeler ise; “Silivri Kariyer Günleri Projesi”, “Trafik Eğitim Parkı Projesi”, “ Güvenilir Gıda Projesi”, “ Silivri Olimpiyatları Projesi”, “Diş Dostu Gençlik Projesi” dir.

5. SONUÇ

Önemi zamanla artan kent konseyleri, kentin, sosyal, ekonomik, kültürel ve kentsel gelişimine önemli katkılar sağlayan platformlardır. Bu yapı çatısı altında ortak akıl, ortak değerler ve kentlilik bilincinin gelişimine katkı sağlayarak, sürdürülebilir bir gelecek beklentisini gerçekleştirmek doğrultusunda çalışmalar yapılmaktadır.

Kent konseyleri bugünkü konumu ile sürekli olarak tartışılmakta, çözüm anlamında adımlar atılmaya çalışılmaktadır. Ulusal ve bölgesel anlamda kurulan birlik yada platform yapılanmalarının, kent konseylerini geliştirme ve işlerliğini artırma anlamında lokomotif görevi görmektedir. Bu yapılara üye olarak katılan üye kent konseylerinin özellikle yaşadıkları deneyimlerden yola çıkarak en iyi çözümleri elde etme çabaları göze çarpmaktadır.

Kent konseyleriyle ilgili yapılan toplantılarda özellikle belli başlı sorunsal saptamalara değinilmekte olup, bunlar şu şekilde özetlenebilir;

Belediye Başkanlarının kendi gücünü paylaşmak istememeleri, isteksiz olmaları sıkça dile getirilen sorunlardan biri olarak tanımlanabilir. Kent konseyince alınan kararların tavsiye niteliğinde olması ve bağlayıcılığının olmaması, kent konseylerinin tüzel bir kişiliğinin olmaması gibi sorunlarda önemli yer tutmaktadır.

Kent konseyleri halk katılımı açısından değerlendirildiğinde, katılımı isteksizlik, kent konseyinin işlevinin tam olarak anlaşılabilmesi, yerel halka yakın olunamaması, STK'ların katılım konusundaki isteksizlikleri ve pek çok çalışmada dışarda kalıyor olmaları dile getirilen sorunlardandır.

Kent konseyleri İçişleri Bakanlığı'nın kent konseyleri Yönetmeliğine göre oluşturulmuştur, fakat yönetmelik bu haliyle yetersiz kalmaktadır. Özellikle bütçe konusuna tam olarak çözüm bulunamamaktadır. Kent konseyleri maddi olarak bağımsız olmadıklarından dolayı belediyeye bağlı olmaktadır. Ayrıca belediyelerin bütçe kısıtları ve bürokratik engeller nedeniyle yapılacak harcamalarda yeterli destek alınamamakta buda çalışmaların gerçekleştirilmesinde önemli bir kısıtlayıcı etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Kent konseylerinin denetlenebilir ama bürokratik engellerden uzak bir bütçesinin olması gereklidir.

Kent konseylerinin yapısal anlamda bazı sorunları taşıdığı da gözlemlenmektedir. Özellikle; çalışma gruplarının yeterli olamaması ve sürekliliklerinin sağlanamaması, Kent konseylerinin genellikle belediye bünyesinde oluşturulması ve kendine ait bir mekanlarının ve sekretaryalarının olmaması, siyasi kutuplaşmaların yaşanması, kent konseyi yapılanmasında görev alan bazı kişilerin bu yapıyı özel çıkarları için bir basamak olarak kullanmak istemeleri gibi konular ön plana çıkmaktadır.

Kent konseylerinin Belediye ile olan ilişkileri değerlendirildiğinde ise; kent konseylerinin belediyeye bağlı bir organ gibi görülmesi, mali açıdan belediyelere olan bağlılık, belediyenin stratejik planındaki konuların kent konseylerince de gündeme alınması ve tekrar edilen çalışmaların gündeme gelmesi, Genel Sekreterin genellikle belediye çalışanları arasından seçilmesi, kent konseylerin çalışmalarında belediyelerin kültür ve sosyal işler müdürlükleri gibi işlev görüyor olmaları, belediyelerin kent konseylerini kendilerine rakip olarak görmeleri ve Konsey başkanlığı seçimlerinde belediye başkanlarının müdahalesi gibi sorunlar gündeme gelmektedir.

Bu sorunların yanında kent konseylerinin yerel yönetişimi güçlendirici etkilerinin olduğu, kent konseyleri açısından ciddi sorunlarla karşı karşıya olunmasına rağmen, sorunların yasal ve uygulamada çözümler üretilerek yerel yönetim olgusuna dönüşebileceği gibi iyimser düşüncelerin varlığı da söz konusudur. Aynı zamanda yerel katılım açısından yeni bir “vesayet” ilişkisinin gelişebileceği ve yerel katılım dinamiklerinin bundan önemli yararlar alabileceği de kötümser düşünceler arasındadır.(Güneş M., Beyazıt E., 2012, s.145)

Türkiye’de Yerel Gündem 21 sonrası, 5393 sayılı Belediye Kanunu ile önemli bir adım atılarak, kent konseylerinin oluşturulmasının zorunlu kılınması, yerel demokrasiyi geliştirerek katılımı artırma anlamında önemli bir adım olarak görülebilir. Tartışılan Kent Konseyleri Yönetmeliği’nin daha etkin ve uygulanabilir olması açısından getirilen öneriler de mevcut sorunların çözümüne yönelik olması sebebiyle önem taşımaktadır.

Yerel Gündem 21 Programın devamı niteliğinde olan kent konseyleri bugün istenilen düzeyde değildir. Türkiye Kent Konseyleri Birliği ve Türkiye Kent Konseyleri

Platformu yapılanmaları iki ayrı oluşum olarak, farklı kent konseyi üyelerine sahip olarak gözükmekte ise de aynı hedef ve öncelikler çerçevesinde hareket ettikleri görülmektedir. Temelde Kent Konseylerinin desteklenmesi ve gelişiminin sağlanması ile işbirliği ve dayanışma ilişkilerini kurulması amaçlanmaktadır.

Artık kent konseyleri yapılanmalarında daha bilinçli ve amaca yönelik çalışmalar yapıldığı, yerel yönetimi güçlendirici bir model benimsendiği, farklı görüşlerin gündeme alınarak ortak akıl noktasında buluşmaya çalışıldığı yönünde olumlu gelişmeler de yaşanmaktadır. Bu süreçte, kent konseylerinin amaçlanan işlevleri ile gelişmesi arasında yaşamsal bir bağlantının kurulması, büyük önem ve öncelik taşımaktadır.

Kent konseylerinin, belediyelerin bir sonraki yıl yaptığı bütçe planlaması çalışmaları sırasında söz sahibi olarak görüş vermeleri ve bütçeyle ilgili tartışmalara katılabilmeleri noktasında ancak başarılı adımlar atıldığı söylenebilir. Belediyelerin karar verme noktalarında kent konseylerinin de katılımına izin vermesi, yani konseylere söz hakkı verilip, itibar görmesi sağlandığında, kent konseyleri başarılı olarak sayılabilir. Bu gelişimin sağlanması açısından gelecek stratejilerinin belirlenmesi ve hedefe yönelik etkili enerjinin ortaya konulması sağlanmalıdır. (Okyar A., 2012)

Türkiye’de geçmişte Yerel Gündem 21 iyi uygulama örneklerinin varlığı görülmekle birlikte, Kent konseylerinde de bu anlamda çalışmalar yapıldığı ve süreci devam ettiren önemli projelerin olduğu görülmektedir.

Silivri Kent Konseyi yapılanması, Ulusal yapılanmalar içinde aktif olarak görev almakta ve örnek bir Kent Konseyi olma hedefini taşımaktadır. Aynı zamanda Türkiye Kent Konseyleri Platformu ve Türkiye Kent Konseyleri Birliği toplantılarında daha çok uzlaşmacı ve öneri geliştirici bir rol de üstlenmiştir. Silivri Kent Konseyinin yaptığı çalışmalarda her şeyden önce kentlilik bilincini oluşturmayı temel ilke olarak edindiği görülmektedir.

Silivri Kent Konseyi örgütlenme çalışmalarında bazı sorunlarla karşı karşıya kalınmış olup, bu sorunların başında resmi davet yazısı ile temsilci istenen kurumların ilgisiz kalmaları, genel kurul ve diğer çalışmalara davet edilen temsilcilerin

katılmamaları gibi hususlar olmuştur. Yerel Sivil Toplum Kuruluşları, Muhtarlar ve diğer kurum temsilcileri kent konseyine yeterli ilgili göstermemiştir. Bu sebeple, çalışma grupları etkin olarak kullanılamamıştır. Gerçekleştirilen, üretilen projeler yürütme kurulu üyelerince ya da kısıtlı bir gönüllü kitlesiyle gerçekleştirilmek durumunda kalmıştır. Ayrıca şehrin kanaat önderleri kent konseyine yeterli ilgiyi gösterip destek vermemişler, daha çok siyasi görüş tarafında olmuşlardır.

Ayrıca gönüllülük bilincinin tam olarak yerleşmemesinden ve anlaşılmasından kaynaklı olarak bazı sıkıntılar yaşanmıştır. Kent konseyi yapılanmasında gönüllü görev alan kişiler, bu görevi yanlış algılamakta ve belediyenin yetki alanına girerek müdahale etme konusunda kendilerini yetkili görmektedirler. Bu tür durumlarda kent konseyi ile Belediyeyi karşı karşıya getirerek sürtüşmelere ve yetki kargaşasına sebebiyet vermektedir.

Daha önceki yıllarda kent konseyi yapılanması etkin olarak gerçekleştirilemediğinden ve kesintiye uğramasından dolayı çalışma grupları, kadın ve gençlik meclisinin birlikte aynı çatı altında toplandığı bir yapı oluşturulamamıştır. Dolayısıyla Silivri halkı bu tür yapılara uzak kalmıştır. Ayrıca Silivri gibi sürekli göç alan ve kültür değişimine uğrayan kentte, ortak akıl ve kültürün oluşmasında zorluklar yaşanmış, kent konseyi tam olarak anlaşılmadığından, sürdürülebilir bir yapı oluşturulması anlamında istenilen sonuç elde edilememiştir.

Günümüzde üretimden ziyade tüketim toplumu anlayışı ön planda olduğundan, insanlar bu tür sosyal çalışmaları zaman kaybı olarak görmekte ve çalışmaların içinde yer almak istememektedir. Ayrıca yapılan çalışmaların çoğunun somut çıktıları ancak uzun vadede gerçekleştiğinden bu durum insanları ümitsizliğe düşürmekte ve katılımı azaltmaktadır.

Ancak yine de Silivri Kent Konseyinin son yıllarda aldığı aşamalar ve kurumsal anlamda atılan adımlar Kent Konseyini bugün daha anlaşılır ve katılımcı bir yapıya dönüştürmüştür.

Silivri Kent Konseyi, kentin bir parçası haline gelerek katılımcı ve demokratik bir anlayışla çalışmalarını sürdürmekte ve Silivri'yi geleceğe taşıyacak projelere imza atarak kentin gelişimine önemli katkılar sunmaktadır.

EK-1: Türkiye Yerel Gündem 21 Programı Kapsamında Gerçekleştirilen Başarılı Projeler

Adana Yerel Gündem 21: “Seyhan Vadisinin Korunması ve Milli Park Yapılması”, “Taşköprü’nün Korunması ve Rehabilitasyonu”,

Adapazarı Yerel Gündem 21: “Mahalle Afet Eğitimi Programı”,

Afyon Yerel Gündem 21: “Gençlik Meclisi Haber Bülteni”,

Ağrı Yerel Gündem 21: “Yerel Gündem 21 Çocuk Parkı”, “Yerel Gündem 21 Misafirhanesi”,

Aliğa (İzmir) Yerel Gündem 21: “Toplum Merkezi Projesi”, “Gençlik Evi Projesi”, “Aliğa Yerel Gündem 21 Bülteni”,

Antakya Yerel Gündem 21: “Kadın ve Anne-Çocuk Eğitim Merkezi”, “Antakya ve Yöresi ekonomik ve Sosyal Kalkınma Stratejisi Projesi”,

Antalya Yerel Gündem 21: “Umutevi: Sokak Çocukları Yuvası”, “Umutköy Projesi”,

Aydın Yerel Gündem 21: “Aydın Yerel Gündem 21 Kadın Platformu Gelişme Projesi”, “Sosyal Tarama Projesi”,

Babaeski (Kırklareli) Yerel Gündem 21: “Babaeski Tarım Festivali”,

Burdur Kent Konseyi: “El Sanatları Çarşısı”,

Bursa Yerel Gündem 21: “Sağlıklı Şehir Projesi”, “Seyyar Sütçülerin Rehabilitasyonu Projesi”, “Tutuksuz ve Tutuklu Yargılanan Çocukların Rehabilitasyonu Projesi”, “Aile Afete Hazırlık Projesi”, “Sağlıklaştırılacak Konut Alanları Projesi”, “Uludağ’ın Bitki Çeşitliliğinin Korunması Projesi”, “Okullarda Uygulamalı Çevre Eğitimi Projesi”,

Çanakkale Yerel Gündem 21: “Demokrasi Atölyesi”, “İskele Meydanı ve Kordonun Düzenlenmesi Projesi”, “Toplumsal Yapıların ve Sosyal Yaşamın Tarihsel Değişimi Projesi”,

Çankaya (Ankara) Yerel Gündem 21: “Çankaya Sağlıklı Kentler Projesi”,

Çeşme (İzmir) Yerel Gündem 21: “Sakız Ağacı Projesi”, “Nergis Projesi”, “Green School Projesi”,

Dalyan (Muğla) Yerel Gündem 21: “Dalyan Kültür Merkezi Projesi”,

Denizli Yerel Gündem 21: “Denizli Gençlik Konseyi Projesi”,

Diyarbakır Yerel Gündem 21: “Tarihi Dokuyu Sürdürülebilir Kılma Projesi”, “Diyarbakır Gençlik ve Kültür Merkezi Projesi”, “Konfeksiyon Atölyesi Projesi”,

“Diyarbakır Surlarında Gerçekleştirilen Restorasyon Projesi”, “Kadın ve Çocuk Merkezleri Mahalle Yuvası Projesi”, “Çocuk Şube Müdürlüğü Çocuk Bakım Ünitesi Projesi”, “Erken Çocukluk Gelişimi Destekleme Projesi”, “Diyarbakır Sanat Merkezi Projesi”, “Gezici Sinema Projesi”, “Gazi Köşkü Çevre Düzenleme ve Onarım Projesi”, “Hediyelik Eşya Üretim Projesi”, “Ayakkabı İmalatçılığı Projesi”, “Mum Üretimi Projesi”, “Ev Tekstili ve Galoş Üretim Projesi”, “Kutu Ambalaj ve Süsleme Ürün Projesi”, 75. Yıl Çocuk ve Gençlik Merkezi ve İlkadım İstasyonları Projesi”, “Kadın Girişimciliği-Pazarcılık Projesi”, “Karacadağ Parke Taşı Kırma Projesi”, “Aile Planlamasında Kalıcı Yöntemlerin Yaygınlaştırılması Projesi”, “Dondurma Projesi”, “Kendini Keşfetme Programı Projesi”,

Doğubeyazıt (Ağrı) Yerel Gündem 21: “Ağrı Dağı’nda Nesli Tehlike Altındaki Hayvanların Korunması Projesi”, “Kadınlar ve Çocuklar İçin Sağlık ve Eğitim Merkezi Projesi”, “Yerel Yemekler Lokantası Projesi”,

Foça (İzmir) Yerel Gündem 21: “Çevre Kısa Film Festivali Projesi”, “Rastgele Uluslararası Balıkçı ve Deniz Belgeselleri Festivali Projesi”, “Foça Osmanlı dönemi mezarlığı Restorasyonu Projesi”, “Sürdürülebilir Balıkçılık Projesi”,

Harran (Şanlıurfa) Yerel Gündem 21: “Yeşil Harran Projesi”, İzmir Yerel Gündem 21: “STK Fuarı”, “Karaburun Sivil İnişiyatif Eylem Planı Projesi”, “Kentleşme, Çevre ve Göç Eylem Planı Projesi”,

İzmit Yerel Gündem 21: “Depremden Etkilenen Kadınlar İçin Yeni Adım Sitesi Projesi”, “Afet Yönetim Modeli Oluşturma Projesi”, “Mahalle Afet Destek Projesi”,

İzmit (Bursa) Yerel Gündem 21: “İzmit Gölü’nün Rehabilitasyonu Projesi”, “Süleyman Paşa Medresesi’nin Restorasyonu Projesi”,

Kapadokya (Nevşehir) Yerel Gündem 21: “Yerel Gündem Herkes İçin Spor Merkezi Projesi”, “Çayıçi Köyü Projesi”, “YüzyüzeGörüşmelerle Sorun ve İhtiyaç Belirleme Projesi”,

Karaburun Yerel Gündem 21: “el Ürünleri Çarşısı Projesi”, Kars Yerel Gündem 21: “Koruma Amaçlı İmar Planı Projesi”, “Metsamor Nükleer Santralinin Durdurulması Çalışması”,

Kastamonu Yerel Gündem 21: “Tarihi Kültürel Değerlere Sahip Çık Projesi”,

Kuşadası (Aydın) Yerel Gündem 21: “Bolama Şenliği projesi”,

Malatya Yerel Gündem 21: “Kentini Keşfet, Yöreye Davet Projesi”,

Mardin Yerel Gündem 21: “Merdinar Mardin Kentsel Katılımcı Rehabilitasyonu Projesi”, “Toplumsal Kalkınma ve Kültürel Miras Projesi”,

Mersin Yerel Gündem 21: “Kati Atığı Kaynağında Ayrı Toplama Geri Kazanım Projesi”,

Nilüfer (Bursa) Yerel Gündem 21: “Anne-Baba Okulu Projesi”,

Orhangazi (Bursa) Yerel Gündem 21: “Afetlere Hazırlık ve Afetlerin Önlenmesi İçin Yerel Kapasite Geliştirilmesi Projesi”, “12 Soruda Yerel Gündem 21 Kitapçığı Projesi”, “Orhangazi İlköğretim Okulları Genel Sağlık Taraması Projesi”,

Ödemiş (İzmir) Yerel Gündem 21: “Özürllüler: Herşeye Rağmen... Projesi”,

Samsun Yerel Gündem 21: “Gaziosmanpaşa Kadın Okuma Evi Projesi”, “Sokak Çocukları Rehabilitasyonu Projesi”, “Samsun Eğitim Parkı Projesi”, “Kadının El Emeğini Değerlendirme Projesi”,

Tarsus (Mersin) Yerel Gündem 21: “Sağlık Taraması Projesi”,

Ürgüp (Nevşehir) Yerel Gündem 21: “Ürgüp 2015 Nazım İmar Planı Projesi”, “Çocuk Tatil Köyü Projesi”,

Yalova Yerel Gündem 21: “Sürdürülebilir Yalova Projesi”, “Sevgi Yumağı Projesi”, “Bilişim Şehri Yalov@ Projesi”,

Yaylak (Şanlıurfa) Yerel Gündem 21: “Çiftçi Merkezi Oluşturma Projesi”,

Zonguldak Yerel Gündem 21: “Çocuklarda Yönetişim Olgusunun Geliştirilmesi ve Teşviki Projesi”, “Bilgilendirme, Bilinçlendirme, Yönlendirme Projesi” olmak üzere çok sayıda örnek yer almaktadır.

EK-2: İçişleri Bakanlığı “Kent Konseyleri Yönetmeliği”

KENT KONSEYİ YÖNETMELİĞİ

İçişleri Bakanlığından:

Resmi Gazete Tarihi: 08/10/ 2006

Resmi Gazete Sayısı: 26313

8/10/2006 TARİHLİ VE 26313 SAYILI Resmi Gazete’de yayınlanan Kent Konseyi yönetmeliğinin ikinci Bölümünün başlığı ve 5 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM: Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - (1) Bu Yönetmeliğin amacı; kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetişim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 - (1) Bu Yönetmelik; kent konseylerinin oluşumunu, yönetim ilkelerini, organlarını, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

Madde 3 - (1) Bu Yönetmelik; 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 76 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Belediye: Kent konseyi oluşumuna yardım ve destek sağlayan belediyeyi,
- b) Kent konseyi: Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşerilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetişim mekanizmalarını,

c) Meclisler ve çalışma gurupları: Kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere kent konseyinin görev alanlarında, yönetim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapıları,

ç) Yerel gündem 21 programı: Birleşmiş Milletler Rio Yeryüzü Zirvesinde 1992 yılında kabul edilen ve 21 inci yüzyılın gündemini belirleyen Gündem 21 başlıklı Eylem Planının 28 inci bölümü uyarınca, yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplumun ve diğer ortakların, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini belirleyerek, kentleri için Yerel Gündem 21 olarak adlandırılan 1997 yılından itibaren uygulanan Türkiye Yerel Gündem 21 Programını,

d) Yönetişim: Saydamlık, hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, yerindenlik ve etkinlik gibi kriterlere dayanan, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışını,

e) YG21: Yerel Gündem 21'i, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM: Kent Konseyinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma İlkeleri *

Kent konseyinin oluşumu *

MADDE 5 – (1) Kent Konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, 8 inci maddede belirtilen üyelerden oluşur. *

(2) Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer. *

(3) Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir. *

Kent konseyinin görevleri

Madde 6 - (1) Kent konseyinin görevleri;

a) Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,

b) Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak *

- c) Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmasına katkıda bulunmak,
- ç) Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- d) Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
- e) Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
- f) Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
- g) Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
- ğ) Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- h) Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
- ı) Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamak.

Çalışma ilkeleri

Madde 7 - (1) Kent konseyi, aşağıdaki ilkeler temelinde çalışmalarını sürdürür.

- a) YG21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkmak, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak,
- b) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirveleri ile diğer uluslar arası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek,
- c) Kent vizyonunun ve hemşehrlik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak,
- ç) Kent konseyi, uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözeterek, tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerini oluşturmak,
- d) Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak,

e) Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Kent Konseyi Üyeliği ve Organları *

Kent konseyi üyeliği

MADDE 8 * – (1) Kent konseyi; merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmak üzere aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur:

- a) Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi,
- b) Belediye başkanı veya temsilcisi,
- c) Sayısı 10'u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri,
- ç) Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri,
- d) Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri,
- e) Üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci,
- f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri,
- g) Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi.

Organları

Madde 9 - (1) Kent konseyi aşağıdaki organlardan oluşur:

- a) Genel Kurul
- b) Yürütme Kurulu
- c) Meclisler ve çalışma grupları
- ç) Kent konseyi başkanı *

Genel kurul

Madde 10 - * (1) Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup 8 inci maddede sayılan üyelere oluşur. Genel kurul, her yıl ocak ve eylül aylarında yapacağı iki toplantıdan az olmamak üzere, üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır.

(2) Genel kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder. Başkanın bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi toplantıya başkanlık eder.

(3) Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler.

Yürütme kurulu

Madde 11 - (1) Yürütme kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur. Yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder. *

(2) Yürütme kurulu, genel kurulun gündemini tespit eder ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunar ve uygulamayı izler.

Kent konseyi başkanı *

MADDE 11/A – (1) Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır.

(2) Kent konseyi başkanının seçimi için ilk oylamada üye tamsayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu

oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü tur oylama yapılır. Üçüncü oylamada en fazla oyu alan aday, başkan seçilmiş olur.

(3) Kent konseyi başkanının seçimi, kent konseyinin ilk toplantısının birinci birleşimde tamamlanır.

(4) Kent konseyi başkanının izin, hastalık veya başka bir sebeple görevi başında bulunmadığı hallerde, bu süre içinde kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekalet eder

Meclisler ve çalışma grupları

Madde 12 - (1) Kent konseyleri, görev alanına giren konularda meclis ve çalışma gurupları oluşturabilir.

(2) Meclislerin ve çalışma gruplarının çalışma usul ve esasları genel kurulca belirlenir.

(3) Meclislerde ve çalışma guruplarında oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Çeşitli ve Son Hükümler

Toplantı ve görüşme usulü

Madde 13 - (1) Kent konseyi organları, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada eşitlik çıkması halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

(2) Genel kurul, yürütme kurulu başkanı tarafından doğrudan veya 8 inci maddede öngörülen katılımcı sayısının üçte birinin teklifi üzerine olağan üstü toplantıya çağırılabilir.

Görüşlerin ilanı

Madde 14 - (1) Kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur.

Genel Sekreterlik *

MADDE 14/A – (1) Kent konseyi genel sekreteri, belediye başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yürütme kurulu tarafından seçilir.

(2) Kent konseyi genel sekreteri, 6 ncı maddede belirtilen görevlerin yerine getirilmesini koordine eder. Meclisler, çalışma gurupları ve benzeri yapılar arasındaki çalışma uyumunu ve koordinasyonu sağlar.

(3) Genel sekreter, kent konseyi başkanına ve yürütme kuruluna karşı sorumludur

Sekreterya hizmetleri

Madde 15 - (1) Kent konseyinin sekreterya hizmetleri, ilgili belediye tarafından önerilecek ve yürütme kurulu tarafından kabul edilecek görevliler tarafından yerine getirilir.

(2) Sekreterya hizmetlerini yürüten personel, bu çalışmalarında genel sekretere karşı sorumludur.*

Yönerge çıkarma

Madde 16 - (1) Kent konseyi genel kurulu bu Yönetmeliğe aykırı olmamak kaydıyla uygulama yönergeleri çıkarabilir.

Kent konseyinin mali yapısı *

MADDE 16/A – (1) Belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle aynı ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar.

Geçici Madde - (1) YG21 Programının uygulandığı yerlerde, kent konseyi veya benzeri adlarla oluşturulmuş yapılanmalar bu Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirilir. Kent konseyi bulunmayan belediyelerde ilk toplantı, belediye başkanının çağırısı ile yapılır.

(2) Kent konseyi ve benzeri adlarla oluşturulmuş mevcut yapılanmalara ve ilk toplantıya ilişkin işlemler bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içerisinde tamamlanır.

(3) Kent konseyi ilk toplantısını, belediye başkanının çağrı yazısında bildirilen gündemle, ilan edilen yer ve tarihte yapar. Bu toplantıda yürütme kurulu oluşturulur.

Yürürlük

Madde 17 - (1) Bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 18 - (1) Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.

EK-3: Türkiye Kent Konseyleri Birliği, İletişim ve İşbirliği Ağı İlk ve Esasları

TÜRKİYE KENT KONSEYLERİ BİRLİĞİ

Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı

İLKE ve ESASLAR

Tanım

Madde 1- Kısaca “Türkiye Kent Konseyleri Birliği” olarak adlandırılan Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı;

- Kent konseyleri arasında eşit ortaklık ve dayanışma temelinde sürdürülebilir işbirliğinin geliştirilmesini hedefleyen;
- Hemşehri hukukunu esas alan bir anlayışla kentlerin potansiyelini harekete geçirmeye çalışan;
- Ülkemizin tüm bölgelerinde iyi yönetişimin temel prensiplerine dayalı kent konseylerinin kuruluşuna kolaylaştırıcılık eden bir“SİVİL TOPLUM AĞI”dır.

Amaç

Madde 2- Kent Konseyleri İşbirliği ve İletişim Ağı'nın amacı, ağa dâhil olan kent konseyleri arasında interaktif ve sürdürülebilir bir iletişimin kurulması ve yürütülmesi ile kentler arasında deneyim paylaşımını esas alan sürekli bir işbirliği ve iletişimin sağlanmasıdır.

İlkeler

Madde 3 – Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağına katılan kent konseyleri;

Kent konseyleri arasında eşit ortaklık ve dayanışma temelinde sürdürülebilir işbirliğinin geliştirilmesini hedefler;

- Kent konseyinin iyi yönetişimin temel prensipleri doğrultusunda şeffaf, katılımcı ve hesap verebilir bir yapıda oluşması ve gelişmesine gayret ederler;
- Hemşehri hukukunu esas alan bir anlayışla kentlerin potansiyelini harekete geçirmeye çalışırlar;
- Bütün kentsel paydaşların yönetim ve karar alma mekanizmalarına aktif katılımını kolaylaştırırlar;
- Sürdürülebilir kalkınma ve kentsel gelişme vizyonuna uygun olarak hemşehrilik bilincinin oluşturulmasını savunurlar.

Yapısı ve İşleyişi

Madde 4 – Kent Konseyleri İşbirliği ve İletişim Ağı'na dâhil olan kent konseyleri arasında işbirliği ve dayanışmayı esas alan, eşit ortaklığa dayalı bir ilişki vardır.

Madde 5 – Kent Konseyleri İşbirliği ve İletişim Ağı'na dâhil olan Kent Konseyleri yılda en az 2 kez olmak üzere farklı bir şehirde “Türkiye Kent Konseyleri Buluşması”nda bir araya gelirler.

Buluşmaya ev sahipliği yapan kent konseyi aynı zamanda bir sonraki buluşmaya kadar Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı Dönem Başkanlığı görevini yürütür.

Madde 6 – Dönem Başkanlığını üstlenen Kent Konseyi'nin Genel Sekreteri, ağa dahil olan kent konseyleri arasındaki iletişim ve işbirliğinin sürdürülmesine yönelik iş ve işlemleri yürütür.

Madde 7 – Kent Konseyleri İşbirliği ve İletişim Ağı çalışmaları “Üçlü Koordinasyon Sistemi” ile yürütülür.

Buna göre, bir önceki, mevcut ve gelecekteki Kent Konseyleri İletişim Ve İşbirliği Ağı Dönem Başkanı Türkiye Kent Konseyleri Buluşması'nı organize ederler.

Madde 8 – “Kent Konseyleri Türkiye Buluşması”nın gündemi; ağa dâhil olan kent konseylerinin görüşülmesini istedikleri konuları da göz önünde bulundurarak Üçlü Koordinasyon tarafından belirlenir.

Ağa Katılma

Madde 9 – Kent Konseyi Yönetmeliği'nde tarif edilen yönetim ilkelerini benimseyen ve yerel halkın yönetime aktif katılımı için çalışan bütün kent konseyleri Kent Konseyleri İşbirliği ve İletişim Ağı'na katılabilir.

Madde 10 – Ağa katılmak isteyen kent konseyleri, isteklerini belirten Niyet Mektubu, Yürütme Kurulu Karar Tutanağı ve Kent Konseyi Bilgi Formuyla birlikte Kent Konseyleri İşbirliği ve İletişim Ağı Dönem Başkanlığı'na başvururlar.

Ağdan Ayrılma

Madde 11 – Kent Konseyleri İşbirliği ve İletişim Ağı'na dâhil olan kent konseyleri, Dönem Başkanlığı'na ağdan ayrıldığına dair yürütme kurulu kararıyla birlikte yazılı bilgi vermek suretiyle Ağdan ayrılabilir.

Madde 12 – Kent Konseyleri İşbirliği ve İletişim Ağı'ndan ayrılan kent konseyleri ağın iletişiminin sağlandığı “e-group”tan çıkarılır ve toplantılara davet edilmez.

Kent Konseyleri İşbirliği ve İletişim Ağı'na katılan bütün Kent Konseyleri, yukarıda belirtilen temel ilkeleri kabul ederek yine yukarıda belirtilen genel hususlar çerçevesinde hareket etmeyi taahhüt ederler.

Ek-4: Türkiye Kent Konseyleri Platformu, İçişleri Bakanlığı'na Önerilen Kent Konseyleri Yönetmeliği Taslak Önerisi

**TÜRKİYE KENT KONSEYLERİ PLATFORMU
KENT KONSEYLERİ YÖNETMELİĞİ
(İçişleri Bakanlığı'na önerilen Metin)**

Amaç

Madde 1 – Bu Yönetmeliğin amacı; kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sormave hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 – Bu yönetmelik; kent konseylerinin oluşumunu, yönetim ilkelerini, organlarını, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

Madde 3 – Bu yönetmelik; 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 76 ıncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 – Bu yönetmeliğin uygulanmasında;

1. Belediye: Kent Konseyi oluşumuna yardım ve destek sağlayan belediyeyi,
2. Kent Konseyi: Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin, geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapıları,
3. Meclisler ve Çalışma Grupları: Kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere kent konseyinin görev alanlarında, çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapıları ifade eder.

Tüzel Kişilik

Madde 5 – Kent Konseyi tüzel kişiliktir.

Kent Konseylerinin Oluşumu

Madde 6

1. Kent konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Belediye başkanları, kaymakamlar ve valiler, buldukları kentin kent konseyinin başkanı olamazlar. Konsey, isterse genel sekreterlik kurumu oluşturabilir.
2. Büyükşehir Kent Konseylerinin oluşumu
 - a. Büyükşehir kent konseyleri, ilçe kent konseylerinin nüfuslarına göre temsilci göndermesiyle oluşur.
 - b. İlçe kent konseyleri bu temsilcileri, kendi üyeleri arasından her hangi bir sınırlama olmaksızın belirler. Bu anlamda bu temsilcilerin yürütme kurulu üyesi olma zorunlulukları yoktur.

Kent Konseylerinin görevleri

Madde 7–Kent konseyinin görevleri

1. Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,
2. Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesine, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturulmasına katkıda bulunmak,
3. Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
4. Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
5. Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
6. Kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
7. Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
8. Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,

9. Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
10. Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

Konsey kararlarının belediye meclisince değerlendirilmesi

Madde 8

1. Konsey, belediye meclisi tarafından tartışılması gereken kararları, belediye başkanlığına yazılı olarak iletir.
2. Belediye meclisi konseyden gelen bu kararları en geç iki toplantısında değerlendirmek, konuyla ilgili olarak, olumlu ya da olumsuz bir karar vermek zorundadır.
3. Belediye meclisi, konuyla ilgili olarak aldığı kararı, kent konseyine yazılı olarak bildirir.
4. Konunun geçerli zaman içinde belediye meclisi tarafından gündeme getirilmemesi, bir kararın alınmamış olması ya da kararın konseye bildirilmemesi durumunda, konseyin aldığı karar belediye meclisi tarafından kabul edilmiş sayılır.

Organları

Madde 9 – Kent Konseyi aşağıdaki organlardan oluşur.

- a. Genel Kurul
- b. Yürütme Kurulu

Genel Kurul

Madde 10 –

1. Genel Kurul, konsey katılımcılarından oluşur. Konsey katılımcıları listesi, her konseyin kendi koşullarına göre kendisi tarafından hazırlanır, bu anlamda inisiyatif, kent konseyindedir.
2. Genel Kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup, her yıl Ocak ve Eylül aylarında yapacağı iki toplantıdan az olmamak üzere, istediği sıklıkta ve sürelerle üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır.

3. Genel Kurula kimin başkanlık edeceğine Genel Kurul çoğunluğu karar verir.
4. Genel Kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, bu yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler.
5. Kent Konseyi organları, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada eşitlik çıkması halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

Yürütme Kurulu

Madde 11 –

1. Yürütme Kurulu, genel kurul tarafından görev yapmak üzere seçilen, en az yedi kişiden oluşur. Yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde yürütme kurulunun kendi içinde belirleyeceği yürütme kurulu üyesi başkanlık eder.
2. Yürütme Kurulu, Genel Kurul'un gündemini tespit eder ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunar uygulamayı izler.
3. Yürütme Kurulu üyeleri, bu ünvanlarından ötürü ücret alamazlar.

Genel Sekreterlik

Madde 12 -

1. Konsey, isterse genel sekreterlik kurumu oluşturabilir.
2. Genel sekreterliğin giderleri, konsey bütçesinden karşılanır.
3. Konseyin Genel Sekreter seçimi, yürütme kurulu tarafından yapılır.

Meclisler ve Çalışma Grupları

Madde 13 –

1. Kent konseyleri, gerekli gördükleri konularda meclis ya da çalışma grupları oluşturabilir.
2. Meclislerin ve çalışma gruplarının çalışma usul ve esasları genel kurulca belirlenir.

3. Meclislerde ve çalışma gruplarında oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirmek üzere ilgili belediye meclisine ve ilgili kurumlara sunulur.

Kent Konseyinin Mali Yapısı

Madde 14 -

1. Konsey Bütçesi
 - a. Konseyin kendine ait bir bütçesi bulunur.
 - b. Bu bütçe konseyin sınırları içinde bulunduğu ilgili kent konseyinin hesabına, maliye bakanlığı tarafından yatırılması yöntemiyle Belediye'nin, İller Bankası payının %1'inin ilgili konseyin hesabına aktarılması yöntemiyle oluşturulur.
2. Konsey harcamaları
 - a. Konsey harcamaları konsey yürütme kurulu üye 2 kişinin ortak imzasıyla yapılır.
 - b. Bu iki imzanın kimlerden oluşacağına, konsey yürütme kurulunun seçilmesinin ardından ilk toplantısında karar verilir.
 - c. Yürütme kurulu yetkili imza sahiplerini istediği zaman değiştirebilir.
3. Kent Konseyinin mali açıdan denetimi
 - a. her kent konseyinin seçimli genel kurulunda yürütme kurulunun dışında ayrıca bir denetleme kurulu da seçilir.
 - b. konseyin mali denetimi, konsey denetleme kurulu tarafından yapılır.
 - c. konsey denetleme kurulu her yılın Ocak ayında yapılacak olan mali genel kurulda konseyin mali açıdan denetim sonuçlarını açıklar ve buna göre aklama gerçekleştirilir.
 - d. Mali genel kurul, seçimli genel kurula bir gündem maddesi eklenmesi biçiminde de yapılabilir.

Ek-5: Silivri Kent Konseyi Çalışma Grupları Kuruluş ve Çalışma Esasları Metni

SİLİVRİ KENT KONSEYİ ÇALIŞMA GRUPLARININ KURULUŞ VE ÇALIŞMA ESASLARI

Kent Konseyi Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanan Çalışma Gruplarının kuruluş ve çalışma esaslarını içeren belge, Genel Kurul onayı ile yürürlüğe girer, yürütmesini Kent Konseyi Yürütme Kurulu üstlenir.

A- ÇALIŞMA GRUPLARININ KURULUŞ ESASLARI

- 1- Çalışma Gruplarının görev süresi ve isimleri, seçimlerin yapıldığı Genel Kurul'da, Genel Kurul delegeleri tarafından tespit edilip, kabul edilerek oluşturulur yürütme Kurulu yazı ekinde bulunan 10 adet çalışma grubu adı ve kurulma gerekçesini Genel Kurula önerir.
- 2- Çalışma gruplarında görev alacak üyeler, Genel Kurulda seçilir, her çalışma komisyonu en az 5 üyeden oluşur, fakat gönüllü katılım sınırsızdır.
- 3- Çalışma Grupları herhangi bir konu, alan ya da sorun ile ilgili olarak kurulur.
- 4- Çalışma Grupları, çalışma yöntem ve programlarını 3 ay içinde düzenler ve Yürütme Kuruluna sunar.
- 5- Çalışma yöntemi ve programını 3 ay içinde Yürütme Kuruluna vermeyen çalışma grubu askıya alınır.

B- ÇALIŞMA GRUPLARININ ÇALIŞMA ESASLARI

- 1- Çalışma Grupları üyeleri her dönem için Genel Kurul tarafından seçilir.
- 2- Çalışmalarda bireysel, grupsal, siyasal ve ekonomik çıkarlar gözetilmez.
- 3- Çalışma Grupları kendi arasında bir başkan bir sekreter seçer
- 4- Çalışma Grubu başkanı grup adına yürütme kuruluna karşı sorumludur
- 5- Çalışma Grubu sekreteri, başkanın olmadığı dönemde gruba başkanlık yapmak, yapılan tüm etkinlikleri kayıt altına alıp yazışmaları sağlamak, bu bilgileri genel sekretere iletmek, toplantı çağrılarını yapmaktan sorumludur.

- 6- Çalışma Grupları, çalışma yöntemlerini, toplanma periyotlarını ve sürelerini kendileri belirlerler. Ancak Çalışma Grupları toplantıları önemli bir mazeret yoksa en az ayda bir kez yapılır.
- 7- 3 kez üst üste toplantı yapmayan ve bu süre içinde faaliyet göstermeyen Çalışma Grubu yeniden kurulması amacıyla, Yürütme Kurulu tarafından Genel Kurula bildirilir. Genel kurulda Yeni çalışma grubu üyeleri belirlenir. Çalışma Grubunun bu durumda da faaliyet göstermemesi halinde çalışma grubunun feshi, Genel Kurulda görüşülerek karara bağlanır.
- 8- Çalışma grubu üyeleri mazeretsiz 3 toplantı ve aldığı görevleri makul zamanda yerine getirmediği durumlarda üyelikleri düşer, hangi kurum adına katılmışsa o kurumdan yeni bir üye istenir, meclis üyesi olmayan gönüllü kişilerden eksilmeler olduğunda yürütme kurulu yeni üyelerin çalışma gruplarına katılımları için öneride bulunabilir.
- 9- Toplantılarda alınan kararların yeterince tartışılıp, üyelerin ikna edilmesi esastır. Ancak karar sürecini tıkamamak için oylama yapılabilir, oylamalar açık yapılır, oy çokluğu ile alınacak kararlar hayata geçirilir. Kararların tartışılarak ve oy birliği ile alınması tercih edilir.
- 10- Yapılan tüm çalışmalar yazılı hale getirilip arşivlenmeli genel sekreterliğe bildirilmelidir.
- 11- Çalışma Gruplarında üyeler arasında eşitliğe özen gösterilmelidir.
- 12- Çalışma gruplarının, çalışma süreçlerinde kişi ya da kurum ve kuruluşun adı onay alınarak kullanılmalıdır.
- 13- Çalışma grupları, programlarına uygun olarak çalışmalarını yürütür ve programlarında belirtilen süre içinde çözüm önerilerini, çalışma planlarını içeren sonuç raporlarını yürütme kuruluna sunar.
- 14- Çalışma grupları sonuç raporlarında varsa farklı görüşlere de yer verilir.
- 15- Sonuç bölümlerinde çalışmaya katılan kişilerin ve kurumların hepsinin adı belirtilir.
- 16- Yürütme Kurulu sonuç raporlarını inceler, görüş bildirerek ilk Kent Konseyi Genel Kuruluna aynen sunar.

C- ÇALIŞMA GRUPLARI İÇİN ÖNERİLER

- 1- Toplantılarda görüşmelerin demokratik usullerle yapılması ve herkese söz hakkı verilmesi esastır.
- 2- Çalışma grupları Toplumun ihtiyaçlarının karşılanması, ortak sorunların çözülmesi ve kamu yararına yönelik çalışmaları yapar.
- 3- Bilginin tam ve doğru olmasına çalışılmalıdır.
- 4- Çalışma grupları, konularıyla ilgili olan uzmanlardan, bilim adamlarından, bilim kurumlarından, ilgi gruplarından istifade etmeli, birlikte çalışılmalıdır.
- 5- Çalışma yapılan kişi ve kurumlarla ilişkilerde şeffaflık egemen olmalı.
- 6- İşbirliği yapılan kişi ve kurumların görüşlerine, farklılığına saygı duyularak eşit düzeyde ilişki yürütülmesine dikkat edilmelidir.
- 7- Belediye ve ilgili birimleri, kaymakamlık ve resmi kurumlar, uzman ve deneyimli, sivil toplum kuruluşları ve kişilerle çalışma alanlarına giren konularda işbirliği yapar ve talepte bulunur.

Kaynakça

Türkiye Çevre Sorunları Vakfı (1991), *Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu, Ortak Geleceğimiz*.Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını, Ankara.

Uluslararası Yerel Çevre Girişimleri Konseyi (1992), *Yerel Gündem 21 Planlama Rehberi*. ICLEI Yayını, Kanada.

Baran, K.,Kurt,S., Önal,D., Halvacıoğlu,B. (2011), *İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde Bulunan Silivri İlçesi Kent Konseyi Yapılanması ve Gerçekleştirilen Faaliyetler, Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı*. Bursa, 188-189.

Baran, K., Kurt, S., Önal, D., Halvacıoğlu, B. (2011-2012), *Silivri Kent Konseyi Genel Kurul Çalışma Raporları-Tutanaklar*. Silivri Kent Konseyi Yayınları, Silivri

BM Genel Sekreterliği (Ocak 2002), BM Genel Sekreteri'nin Gündem 21'in Uygulanması Başlıklı Raporu (UN SecretaryGeneral's Report on Implementing Agenda 21), *BM Genel Sekreteri Kofi Annan Tarafından Johannesburg Konferansı'nın Tartışma Çerçevesini Oluşturmak Üzere Hazırlanan Rapor*. No. DPI/2244, New York. (İngilizce)

BM Ekonomik ve Sosyal Konsey(2001),*Johannesburg Konferansı'na sunulan "Sürdürülebilir Kalkınmanın Hızlandırılması: Dünyayı Yerel Hareket Sürüklüyor" ("Accelerating Sustainable Development: Local Action Moves the World") Başlıklı Yerel Yönetimler Diyalog Raporu* (İngilizce).Jahannesburg.

Clark, J. (1996), *Kalkınmanın Demokratikleşmesi, Gönüllü Kuruluşların Rolü*. Türkiye Çevre Vakfı Yayını, Ankara.

Emrealp, S. (2005), *Türkiye Yerel Gündem 21 Programı Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı*. UCLG-MEWA Yayınları, İstanbul.

Emrealp, S. (2010), *Türkiye'nin Katılımcı-Demokratik Yerel Yönetişim Modeli Olarak Dünyaya Armağanı Kent Konseyleri*.UCLG-MEWA Yayınları, İstanbul.

Güneş, M. ve Beyazıt, E., (2012), *Yerel Gündem 21'den Kent Konseylerine*.2. Baskı ,Detay Yayıncılık, Ankara.

Kurt, S. (2010), *Türkiye Kent Konseyleri Platformu Konak Toplantısı Sonuç Raporu*.Türkiye Kent Konseyleri Platformu Yayınları, Konak.

Kurt, S. (2012), *Türkiye Kent Konseyleri Birliği Tekirdağ Bölgesel Toplantısı Notları*. Tekirdağ.

Okyarlı A. O., (2012), *Türkiye Kent Konseyleri Platformu Lüleburgaz Toplantısı Notları*. Lüleburgaz.

Özden, M.S. (2010), *Türkiye’de Yerel Yönetim Reformu Uygulamasının Devamına Destek (LAR II) Projesi*. Türkiye.

Silivri Yerel Gündem 21 (2003), *Faaliyet Raporu*.Silivri Kent Konseyi Yayınları, Silivri.

Soyugüzel, H. (2012), *Kent Konseyleri Ulusal Raporu-Türkiye Kent Konseyleri Birliği Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı*. Çanakkale.

Trakya Kent Konseyleri Birliği (2011),*Trakya Kent Konseyleri Birliği Çalışma Yönergesi*. Tekirdağ.

Resmi Kurum Yayınları:

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü (2011), *2010 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu*. İçişleri Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Kalkınma Bakanlığı, (2011), *Türkiye’de Sürdürülebilir Kalkınma ve Yeşil Ekonomi Alanında En İyi Uygulamalar Başvuru ve Seçim Süreci Başlıklı Rapor*.Kalkınma Bakanlığı Yayınları, Türkiye.

Kalkınma Bakanlığı, (2012), *Rio’dan Rio’ya: Türkiye’de Sürdürülebilir Kalkınmanın Mevcut Durumu Raporu*.Kalkınma Bakanlığı Yayınları, Türkiye.

Resmi Gazete Yayınları:

İçişleri Bakanlığı (2005), *5393 Sayılı Belediye Kanunu*. Türkiye.

26 502 Sayılı T.C. Resmi Gazete(2007), *Türkiye’de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Kanalıyla BM Binyıl Kalkınma Hedefleri’nin Yerelleştirilmesi Projesi Metni*. Türkiye.

26 313 sayılı T.C. Resmi Gazete (2006), *İçişleri Bakanlığı Kent Konseyleri Yönetmeliği*. Türkiye.

Web Adresleri:

Türkiye’de Yerel Yönetim Reformuna Destek Projesi LAR-I ve LAR-II Projeleri, (2012), www.lar.org.tr (10 Haziran 2012)

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, (2012), <http://www.migm.gov.tr> (25 Mayıs 2012)